Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 165 (6. 954) 1989 йил 19 июль, чоршанба Баҳоси 3 тийин

Тонгги газеталарда

⊙ КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг шонли сана — сандиночи халқ революцияси ғалабасининг ўн йиллиги муносабати билан Никарагуа Республикасининг Президенти Даниэль Ортега Сааведрага, Никарагуа Республикаси Миллий ассамблеясига, сандиночи миллий озодлик фронти Миллий раҳбариятига йўллаган телеграммаси эълон қилинган.

⊙ Н. И. Рижковнинг «Амалий ҳаракатлар реализми» сарлавҳали СССР Олий Совети биринчи сессиясидаги якунловчи нутқи берилган.

⊙ «Ирода ва ҳуқуқ» — «Правда» газетасининг долзарб мавзудаги бугунги бош мақоласи ана шундай номланади.

⊙ 17 июль куни Москвада бўлиб ўтган Совет—Филиппин музокаралари ҳақида ҳисобот берилган.

⊙ Мамлакатимиз ҳаётига доир янгиликлар, чет эллардан олинган телеграммалар ўрин олган.

Партия турмуши:

сафларимиз жанговарлиги учун

Муҳим йўналиш

— Коммунистлар аттестацияси биргина партия аъзосининг кимлигини билибгина қолмай, у аъзо бўлган бошланғич партия ташкилотининг иш фаолияти билан яқиндан танишиш имконини бермоқда.

Тошкент булка-қандолатлик маҳсулотлари ишлаб чиқариш комбинати партия комитетининг секретари Ф. Л. Орипов коммунистлар аттестациясининг ўз корхонасида ўтиш жараёнини ана шундай шарҳлайди.

— Очиғи, аттестация пайтида 80 фоиз коммунистнинг партия топшириғини қандай бажараётгани билан танишишга улгурдик. Парткомнинг 13 аъзосига бу иш алоҳида вазифа қилиб топширилгач (юқорида айтганимдек) иш натижасини ҳам билиб бордик. Бунда яна кундалик тутиш ўз аҳамиятини кўрсатди. Мазкур кундалик 27 та саволни ўз ичига олган бўлиб, унда коммунистнинг оилавий аҳволидан тортиб, қандай газета, журналларга обуна бўлганигача ёритилган. Маълумки, коммунистларимизнинг 70 фоизини тажрибали ишчилар ташкил қилади. Кундалик орқали уларнинг ташвишлари-ю, қизиқишларини билиб олсак, аттестация пайтида бир-биримизни тушуниш билан бирга ёрдам ҳам бериб борамиз. Бу биринчидан, улар билан яқинроқ ҳамкор бўлиб туришга кўмаклашса, иккинчидан ортиқча қоғозбозликка чек қўяди.

Мавжуд 9 та бошланғич партия ташкилотларимизда мажлисларнинг очиқ ўтишини таъминлаяпмиз. Илгари йиғилишда фақат раҳбар коммунистларнинг фаолияти эшитилиб баҳоланган бўлса, ҳозир ҳар бир коммунист навбат билан олган топшириғи юзасидан бажарган ишига баҳо олмоқда.

Кимларнинг қачон аттестация комиссиясига келишини махсус тахтага ёзиб цехларга осиб қўйганмиз. Яъни улар қай пайтда аттестациядан ўтишини билиб тайёрланиб юришади. Комиссия улар бажараётган топшириқлар билан танишиб чиққач, оғир участкаларга масъул қилиб жўнатадилар. Масалан, булка, қандолат цехлари ишлаб чиқариш вазифаси жиҳатидан анча мураккаб, яъни кадрлар қўнимсизлиги бу коллективларда юқори. Шунинг учун тажрибали ишчи-коммунистларимизни шу ерларга йўллаймиз. Бунда албатта, иш ҳақларининг юқори бўлиши таъминланади. Ўз навбатида мен буни аттестациянинг муҳим йўналиши, деб ҳисоблайман. Негаки, унда коммунист моддий жиҳатдан кўпроқ таъминланиб қолмай, партиянинг оғир участкадаги олиб бораётган масъул ишини яққолроқ ҳис этади.

— **Фарҳод Латипович, аттестация комиссияси маълумки, коммунистнинг тутган ўрнини баҳолашда ҳал қилувчи роль ўйнайди. Корхонангизда иш олиб бораётган ана шу комиссия аъзоларига қандай баҳо берган бўлардингиз?**

— Комиссия зиммасидаги ўз вазифасини қониқарли даражада уддаламоқда. Барча коммунистлар аттестацияси илк маротаба ўтказилаётган бўлсада, комиссия фаолияти давомида қатор янги-янги методларни қўллаб бораётганини айтиб ўтиш ўринлидир. Жумладан, аттестация комиссияси аъзолигига бошқа корхоналардан коммунистларни таклиф этдик. Улар иш жараёнида ўзларидаги ишчи-хизматчилар фаоллигини бизники билан солиштириши мумкин, ёки аксинча ўз навбатида бизнинг коммунистларимиз ҳам бошқа ишлаб чиқаришларда бўлиб, КПСС аъзолари ишини баҳоламоқдалар. Қисқаси, кадрлар ўртасида тажриба алмашиш ишига ёрдам бермоқда. Аттестация комиссиясининг ишидаги янгиликлардан бири шундаки, лозим бўлиб қолса, коммунистнинг маҳалла, турар жойига ҳам боришяпти. Унинг турмуши билан танишиб, қўни-қўшни, маҳалла-кўйда ўзини тутишигача билиб бормоқда.

— **Комиссия аъзоларининг бу ишлари ибратли, албатта. Аммо йиғилишга келаётган коммунистларнинг ҳаммаси ҳам ижобий баҳо олаяптими? Умуман, резервлар тайёрлаш қандай олиб бориляпти?**

— 224 нафар коммунистимиздан 8 киши КПСС аъзолигига номзод. Деярли 70 фоиз партия аъзолари аттестациядан ўтказилди. Улардан иккисининг иши қониқарсиз баҳоланиб, КПСС сафидан ўчириш лозим, деган қарорга келинди. 13 нафари бўлса маълум муддат белгиланиб, шартли ўтказилиши керак, деб топилди. Партия комитетимиз сафи бундай принципсиз кишилардан тозаланиши билан бирга меҳнатсевар, ташаббускор ёшлар ҳисобига бойиб бормоқда. Хусусан, бу йилнинг ўзида 3 кишини КПСС аъзолигига номзодликка, тўрт кишини эса партия аъзолигига қабул қилдик. Улардан масалан, Шуҳрат Олимов макарон ишлаб чиқариш цехи комсомол комитети секретарининг ўринбосари, Насиба Сулаймонова Чилонзор район Советининг депутати, Руқия Асимова — комсомол етакчиси. Бундай мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин. Аммо улар зиммасига юклатилган вазифалар ҳам енгил деб бўлмайди. Ҳар бир ёш коммунистнинг фаолиятини маълум вақтларда эшитиб борамиз. Қачон, қандай иш олиб бораётгани ҳақидаги кундалигини партия комитетига кўрсатиб туради.

Ф. ҲУСАНОВА.

«Электрон» марказининг дастлабки битирувчилари

Бултур Ўзбекистон ССР Фанлар академияси билан республика халқ таълими министрлигининг қўшма буйруғига мувофиқ ташкил этилган «Электрон» илмий-ўқув марказида дастлабки битирув кечаси бўлиб ўтди.

Тошкентдаги 140- ва 113-мактабларнинг ўнинчи синф ўқувчилари чуқурлаштирилган махсус программа асосида ўзбек ва рус тилларида физика-математика фанларини ўргандилар. Машғулотларни мактаб педагогларидан ташқари Ўзбекистон Фанлар академиясининг электроника институти олимлари ва мутахассислари олиб бордилар. Ўқувчилар амалий машғулотларни мазкур илмий тадқиқот институтининг ноёб асбоб-ускуналар билан жиҳозланган илмий лабораторияларида ўтдилар.

Битириш имтиҳонлари ниҳоясига етди. Йигит ва қизлар Тошкент университети ва политехника институтининг шу йўналишдаги факультетларига кириш имтиҳонларини топширишмоқда. Марказий олий мактабларга йўл олган битирувчилар ҳам бор. Марказда ўқиш улар учун муваффақият гарови бўлади, деб ҳисоблашмоқда электроника институтидагилар.

Меҳнат завқи бошқача бўлади! Ўз севган касби қанчалар қувонч келтиришини Халил Гимадиев ўз ҳаётида жуда кўп марта ҳис этди. Тошкент экскаватор заводида ўн йилдан бери ишлаб келяпти. Ҳозир слесарь-йиғувчилар бригадасига етакчилик қилади. У бригада муваффақиятидан хурсанд.

СУРАТДА: Х. Гимадиев.

М. Нуриддинов сурати.

СССР Олий Советининг биринчи сессиясида

СССР Олий Совети 18 июль куни Кремлда ўз ишини давом эттирди.

Бир группа депутатларнинг илтимосига биноан СССР Ички ишлар министри **В. В. Бакатин** сўнгги кунларда Абхазияда рўй берган воқеалар ҳақида ахборот берди.

Сессияда СССР Олий Советининг қарори қабул қилинди.

Қарорда бундай дейилади: СССР Олий Совети Абхазияда вужудга келган вазиятдан жиддий ташвиш изҳор этиб, Грузия ССР Министрлар Советига, Абхазия АССР Министрлар Советига, СССР Ички ишлар министрига тартиб ўрнатиш, социалистик қонунчиликни, аҳолининг пухта хавфсизлигини таъминлаш юзасидан зудлик билан қатъий чоралар кўришни топширади.

СССР Олий Совети Грузия ССРдан ва Абхазия АССРдан сайланган СССР Халқ депутатларига ўз сайловчиларига мурожаат қилиб, барча низоли масалаларни интернационализм ва совет халқларининг дўстлиги принципларига асосланиб, тинч воситалар билан ҳал этишга даъват қилишни тавсия этди.

СССР Олий Совети аҳолининг таъминотига, корхоналарнинг барқарор ишлашига, меҳнаткашларнинг дам олиш жойларига бориш имкониятига халақит бераётган нонормал аҳволни тугатиш учун Закавказье темир йўлидаги қатновни дарҳол тиклаш зарур, деб ҳисоблайди.

СССР Олий Совети Абхазия АССР территориясида яшовчи барча гражданларга — абхазларга, грузинларга, бошқа миллат намояндаларига мурожаат этиб, вазиятни барқарорлаштириш, тинчлик ва ишонч ўрнатиш, одамларнинг осойишта яшаб, меҳнат қилишларига имконият яратиш учун бутун кучни сарфлашга чақиради.

Депутатларнинг илтимосига биноан СССР Граждан авиацияси министри **А. Н. Волков** Халқ депутатларига аэрофлотнинг хизмат қилиш тартибидан уларни хабардор этди.

Маълумот учун сўз олган депутат **В. Г. Разумовский** газета ҳисоботларида СССР Давлат халқ таълими комитетининг раиси лавозимига Г. А. Ягодин номзодини муҳокама қилиш қатнашчиси деб янглиш кўрсатилганини айтди. Шу муносабат билан у мазкур комитет олдида турган муаммоларни ҳал этиш йўллари хусусидаги ўз нуқтаи назарини баён қилиб берди.

Мажлис тугади.

18 июлда СССР Олий Советининг комитетлари ва комиссияларининг мажлислари бўлди.

Палаталар 19 июлда қўшма мажлисга тўпландилар.

(ТАСС).

Уй-жой қурилиши «Оқшом» назоратида

Сергелининг бугунги жамоли

ОЧИҒИНИ айтиш керак, бугунги Сергели кечаги кундан кескин фарқ қилади. Кенг асфальт йўлнинг ўнг томонида қад кўтараётган бинолар комплекси кўриниши, замонавий архитектураси, ўз ансамбли билан беихтиёр диққатингизни тортади.

Шаҳар билан Сергелини боғлаган катта йўл бўйида яна икки квартал қад кўтарибди. Бу «Сергели —7» ва «Сергели —8» массивлари. Бу қурилиш шаҳарчасидан сал нарида яна бир муҳташам бино қад кўтарганига кўп бўлгани йўқ. Тўққиз қаватли бу замонавий бинога 144 оила кўчиб кирган. Биз янги уйда истиқомат қилаётган бир нечта бахтиёр оилалар ҳузурида бўлдик. Улар билан суҳбатлашиб, дил сўзларини тингладик.

— Оиламиз 6 кишидан иборат, — дейди бизга «Подъёмник» ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчиси Зубайда Қосимова. — Илгари «Себзор»да жойлашган эски уйларда турардик. Даставвал бизга Сергели районининг иккинчи кварталидан уй берилишини эшитиб, ваҳима босди. Ахир у ердан шаҳарга қатнаб ишлашнинг ўзи бўладими, деган хаёлда ҳатто янги уйдан воз кечмоқчи ҳам бўлдик. Кейин билсак, шаҳар билан Сергели ораси бир қадам экан. Троллейбуслар, турнақатор автобусларнинг кети узилмайди. Маршрут бўйлаб қатновчи таксиларни айтмайсизми, 20 минутда сизни марказга олиб бориб қўяди.

— Энг муҳими бу ернинг ҳавоси мусаффо. Эрталаб ва кечқурунлари майин шамол эсиб, кишининг баҳри-дилини очади, — дейди қўшнисининг сўзини давом эттириб кўп болали она Қумри Ғаниева. — Юрагим тез-тез хуруж қилиб турар, врачларга дам-бадам мурожаат қилишимга тўғри келарди. Бу ерга кўчиб келганимдан бери ҳали бирор марта ҳатто поликлиникага ҳам борганим йўқ. Мазкур бино ёнида 72 квартирали йиғма бетонли бинода одамлар ҳовли тўйларини ўтказишмоқда. Болалар майдонида кичкинтойларнинг қий-чуви авж олган. Янги қўшнилар бир-бирига кўмаклашиб аҳил яшашмоқда.

— Бу уйни бизнинг бошқарма коллективи бунёд этди, — дейди экспериментал йиғма бетонли уй қурилиши комбинатига қарашли 3-қурилиш бошқармаси бинокори Владимир Лаптев. — Пардозлаш ишларини 2-пардозлаш трестига қарашли 48-қурилиш бошқармасининг Т. Осауленко, В. Новиков, З. Хўжаев бошчилик қилаётган сайқалчилари бажаришди.

Дарҳақиқат ташқи архитектура кўриниши безакли бўлган бу бино квартал кўркига-кўрк қўшиб турибди. Бу ердаги яшовчиларга ҳамма қулайликлар яратилган. Универсам, унинг ёнида бозор, бозор атрофида эса бутун бир хизмат комплекси мавжуд.

Ўн иккинчи беш йилликда районда 950 минг квадрат метр уй-жой қурилиши мўлжалланган, — дейди район Советии ижроия комитети раиси ўринбосари Н. Акишин. — «Қўйлиқ—6» ва «Қўйлиқ — 7», «Сергели 7—8» турар жой массивлари. Ново-Сергели кўчасида район партия комитети биноси ёнида янги серияли 9 қаватли бинолар қурилиши кенг кўламда олиб борилмоқда.

«Ўзгариш» массивида ҳам бугун ўзгариш катта. 600 ўқувчига мўлжалланган мактабларaро ўқув-ишлаб чиқариш комбинати, 1176 ва 1251 ўқувчига мўлжалланган замонавий мактаблар, болалар боғчаси, «Сергели» массивида 100 квадрат метрли универсам, сабзавот дўконлари, «Кооппорг», «Сергели—2» массивида бир сменада 850 беморга хизмат кўрсатадиган поликлиника, 500 квадрат метр савдо залига эга бўлган китоб магазини, омонат кассалари, «Сергели—1,4» массивларида озиқ-овқат магазинлари, кейинги йилларда 10 га яқин маиший хизмат кўрсатиш уйлари сергелиликлар ихтиёрига берилди.

Массивда яна бир тўққиз қаватли экспериментал турар жой биноси қад кўтармоқда. Объектда қурилиш-монтаж ишларини Тошкент қурилиш бирлашмасига қарашли йиғма бетонли уй қурилиши комбинатининг 3-қурилиш конвейерлари бошқармаси монтажчилари олиб боришмоқда. Қурувчилар объектни муддатидан илгари фойдаланишга топширишга ҳаракат қилишмоқда. Шу мақсадда ишни икки сменада ташкил этиб, имкониятлардан унумли фойдаланмоқдалар. Бунёдкорлар қурилиш ишларида ўзларига яқиндан ёрдам бераётган Сергели темир-бетон буюмлари заводи коллективи хизматидан бениҳоя мамнун бўлмоқдалар.

Ҳозирги кунда 20 хилдан кўпроқ маҳсулот чиқараётган бу корхона темир йўл ҳамда кўприклар қурилиши ва йўлларни электрлаштиришда қурувчилар оғирини енгил қилмоқда.

Райондаги кўпгина маҳаллаларда ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Ободонлаштириш ишлари ҳар қачонгидан қизғин. Бир сўз билан айтганда, Сергелининг келажаги порлоқ. Бу ерда келгусида янада кўплаб муҳташам бинолар, маданий-маиший объектлар қад кўтариб, шаҳарча ҳуснига-ҳусн қўшади. У ҳақиқатан ҳам Тошкентнинг йўлдош шаҳарчаси номига яраша кундан-кунга чирой очиб бормоқда. Бунда олийжаноб қурувчиларнинг жуда катта ҳиссалари бор.

Д. ОБЛАЕВ.

СУРАТДА: «Сергели—7» массивида қад кўтарган янги турар жой биноси.

Ҳ. Мирзакаримов сурати.

Ётоқхоналарда давра суҳбати

● **Студент-ёшлар ўртасида давр воқеаларига бўлган қизиқиш тобора ортиб бормоқда. Улар у ёки бу масалаларга ўз нуқтаи назарларидан баҳо бериб, зарур ҳаётий хулосалар чиқаришга, илмий мулоҳазалар юритишга уринмоқдалар.** Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтида ташкил этилган «Нуқтаи назар» студентлар сиёсий клуби фаолияти ҳам худди шундай масалаларни муҳокама қилишга қаратилган.

Янги клуб машғулотлари асосан олий ўқув юрти студентлар ётоқхоналарида олиб борилмоқда. Тўртинчи ётоқхонада уюштирилган мунозарада кўпгина йигит-қиз қатнашди.

Клубнинг институт механика-технология факультети ётоқхонасида ўтказган машғулоти ҳам жуда қизиқарли бўлди. Студентларнинг Фарғона воқеаларига доир саволларига КПСС тарихи кафедраси доцент ва ўқитувчилари атрофлича жавоблар қайтардилар. Суҳбат даврасида қатнашган меҳнат ва уруш ветеранлари эса интернационал дўстлик тарбияси ҳақида сўзладилар.

«Нуқтаи назар» сиёсий клуб институтининг бошқа ётоқхоналарида ҳам давра суҳбатларини уюштиришни режалаб қўйди.

А. АЛИЕВ.

Кўчадаги кўргазма

Тошкентнинг қоқ марказидаги Правда Востока кўчаси ранг-баранг гуллар билан безатилгандек бўлиб қолди. Бу ерда Ўзбекистон касаба союзлари республика кенгаши биносининг олд томонидаги ойнаванд витрина ортида болалар чизган суратларнинг «Ҳар доим бўлсин қуёш» деб номланган кўргазмаси очилди. Бу ерга сув бўёқ билан ишланган ўттиз бешта расм қўйилган бўлиб, уларнинг ҳаммасини Юрий Гагарин номли Тошкент тўқимачилик комбинатининг Маданият ва техника саройидаги «Родничок» («Булоқча») тасвирий санъат студияси қатнашчилари чизишган.

Студияга бундай ном берилганлиги бежиз эмас. Чунки болалар ижодиёти — бўлажак профессионал рассомлар дунёга келадиган туганмас булоқдир. Кўргазмада намойиш қилинган расмлар эса бунинг энг яхши далилидир. Ўн беш ёшли Оля Бородинанинг «Туманли тонг» деб номланган иши ички жозиба ва енгил маъюслик билан тўла. Эрта тонгда сув ичиш учун келган отлар — бу табиатга муҳаббат, унинг ҳимоясизлиги рамзидир. А. Горбачева чизган «Бочкада» ва «Цирк» суратлари тамомила бошқача кайфият уйғотади. Улар қувонч, ҳаётга чанқоқлик билан йўғрилган. Болалар чизган расмлар жуда хилма-хил таассуротларни акс эттиради. П. Тўхтаевнинг «Компьютер зали» ва И. Москальенконинг «Болалар майдончаси» ана шундай расмлардандир. Ҳарбий мавзудаги ишлар, машҳур эртакларга чизилган суратлар, тенгдошларнинг портретлари ҳам анчагина.

Ўн уч ёшли Е. Ғоипов чизган «Серқуёш ҳовли» сурати ўзининг беташвиш бўёқлари билан атрофни чароғон этиб, кўргазманинг номи нақадар тўғри эканлигини яна бир бор таъкидлаётгандек бўлади. Бу суратдаги ҳовли, ўша — ҳар бир кишининг хотирасида болалик қувончи ва бахтининг рамзи сифатида унинг бутун умри давомида қоладиган ҳовли.

(ЎзТАГ).

Комиссия келди

КЕМЕРОВО, 17 июль. (ТАСС мухбири). Бугун Кузбассга КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари Н. Н. Слюньков бошчилигидаги комиссия келди. Бу комиссияга регионнинг социал-иқтисодий тараққиёти муаммоларини ўрганиш ва энг зарур масалалар юзасидан амалий чора-тадбирлар кўриш, шунингдек истиқболда Кузбассни ривожлантиришга оид таклифларни тайёрлаб, СССР Олий Советига ва мамлакат ҳукуматига тақдим этиш топширилган.

Н. Н. Слюньков Кемерово шаҳрининг Совет майдонига йиғилган меҳнатчилар билан учрашди. У комиссиянинг иш программасини гапириб берди ва берилган саволларга жавоб қайтарди. СССР кўмир саноати министри М. И. Шчадов Кемерово конининг шахтёрларини иш ташлаш чоғида ўртага қўйган талабларини кўриб чиқиш натижаларидан хабардор қилди. Кемероволикларнинг саволларига ВЦСПС раиси С. А. Шалаев ҳам жавоб қайтарди.

Тушдан кейин комиссия аъзолари Прокопьевскка бордилар. Бу ерда улар область бирлашган иш ташлаш комитети билан биргаликда Кузбассни ривожлантиришнинг иш ташловчилар талабларида баён этилган энг муҳим муаммоларини кўриб чиқишга киришдилар.

Комиссия ишида СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Л. А. Воронин қатнашмоқда.

ЖАҲОН 24 СОАТ ИЧИДА

● **ЖЕНЕВА.** Бу ерда ядровий ва космик қуролларга оид Совет—Америка музокараларининг навбатдаги, ўн биринчи даври давом этмоқда. Стратегик ҳужум қуролларини 50 фоиз қисқартириш тўғрисидаги шартнома ва унинг ҳужжатлари лойиҳасини тайёрлашга оид ишлар олиб борилмоқда. 1987 йил Вашингтонда ва 1988 йил Москвада олий даражада ўтказилган Совет—Америка учрашувларида эришилган аҳдлашувлар асосий омиллар бўлиб хизмат қилади. Музокараларнинг бундан илгариги даврлари давомида ишлаб чиқилган текстлар музокараларнинг асосини ташкил этади.

● **БОНН. Жиноий ишлар бўйича федерал маҳкама ходимлари Хоккенгейм (Шимолий Рейн-Вестфалия ўлкаси) шаҳри яқинидаги машиналар қўйиладиган жойда 18 миллион маркадан қимматроқ турадиган 92 килограмм героинни мусодара қилишди.** Шу йилнинг январь ойида Аахенда 113 килограмм героин тортиб олинганидан кейин бу — ГФР полицияси наркотик моддалар савдосига қарши ўтказган иккинчи энг катта операциядир. Операция давомида наркотик моддалар савдогарлари тўдасининг турли мамлакатларда иш олиб борган уч иштирокчиси қамоққа олинди.

● **ЛОНДОН. «Бритиш Рейл» кўмир компанияси маъмурияти Жанубий Уэльсдаги яна бир шахтани ёпмоқчи эканлигини эълон қилди.** Бунинг оқибатида иш топиш масаласи ниҳоятда ўткир бўлиб турган районда 500 дан зиёд киши ишсиз қолади.

Лейбористлар партияси ҳукуматидаги иш билан бандлик масалалари собиқ министри Тэд Роулэндс бу қарорни «саноатдаги жаҳолат» деб атади. У Британия парламенти жамоалар палатасида сўзга чиқиб, ҳукуматдан шахта ёпилишига йўл қўймасликни талаб қилди.

● **ЖАЗОИР. Фаластин халқи ўз ватанини Исроил босқинчиларидан халос этиш учун курашни давом эттиришга ва ўзининг ажралмас миллий ҳуқуқларини тиклашга қатъий қарор қилган, деб таъкидлади бу ерда Фаластин давлатининг раҳбари, Фаластин Озодлик Ташкилоти ижроия комитетининг раиси Ясир Арафат.** У ЖХДР президенти Шодли Бенжадид билан учрашувдан кейин журналистлар олдида сўзга чиқиб, сионистлар босиб олган Фаластин ерларидаги халқ қўзғолони фаластин халқи тўла ғалаба қозонмагунича давом этаверади, деб таъкидлади.

● **БРЮССЕЛЬ. Бельгия ўз қуролли кучларини таъминлаб туриш учун кетадиган харажатларни тежаш режасини амалга оширишга киришди.** Бу ерда бўлган матбуот конференциясида сўзга чиққан мамлакат миллий мудофаа министри Ги Коэм шу ҳақда хабар берди.

Бельгия қуролли кучлари бош штабининг бошлиғи генерал Жозеф Шарлье тайёрлаган доклад асосида тузилган ва март ойида ҳукумат маъқуллаган план лойиҳаси бир қанча ҳарбий қисмларнинг тугатилишини, маъмурий харажатларнинг қисқартирилишини, қуролларнинг айрим турларидан, аввало эскириб қолган қуроллардан воз кечишни кўзда тутади.

ЖАҲОН 24 СОАТ ИЧИДА

Озиқ-овқат программаси бўғинлари

Дўконда ҳам кўпаяди

«НАЗАРБЕК» совхози томон йўл олар эканмиз, беихтиёр «Фарҳод» бозорида ўзим гувоҳ бўлган воқеа кўнглимдан кечди. Ўшанда бу ерга мева-чева харид қилгани келган харидорнинг сал бўлмаса капалаги учиб кетаёзди. Нарх-навонинг қимматлиги унинг кўнглига ғулғула солганди. Беихтиёр ғулдиради:

— Пучаги дўконга, сараси бозорга эканда...

Бу гапларни эшитиб вужудим бўшашиб кетди. Бошқаларнинг ёвқарашидан ҳалиги одам бир зумда бозордан қорасини ўчирди. Аслида бозордаги нарх-навонинг ортишида деҳқонни айблаш инсофдан эмас. Ахир эртаю-кеч тиним билмай экинга меҳрини, қалб қўрини бағишлаган одам қайси юз билан бошқаларни алдасин? Керак бўлса кўнгли бўшлигидан арзон нархда бозорга келтирган маҳсулотини бериб юборганидан кейинчалик афсусланиб ҳам ўтирмайди.

Шуларни ўйладиму рўпарамда ястаниб ётган экин майдонларига нигоҳ ташладим. Саратоннинг жазирама иссиғида ҳам деҳқонлар пайкал оралаб юришибди. Уларнинг ҳосилни мўл қилиш ташвиши билан банд эканликлари сезилиб турибди. Бунинг боиси бор. Назарбекликлар ўз сўзларининг устидан чиқишга ўрганишган. Уларнинг совхози Калинин районидаги йирик хўжаликларнинг бири. Ҳар йилгидек совхоз ишчилари мева ва сабзавот етиштириш юзасидан олган мажбуриятларини уддалаш учун фидокорона тер тўкмоқдалар. Хўжаликка қарашли 1388 гектар ернинг 330 гектаридан сабзавот маҳсулотлари етиштиришни мўлжаллашаяпти. Бу ўтган йилги сабзавотчиликка ажратилган экин майдонидан 9 гектар кўпдир. Яна 146 гектар боғдан ҳар хил мева, 65 гектар ердан узум етиштиради. Уларда 5 та боғдорчилик, 13 та сабзавотчилик бригадалари иш олиб бораяпти. Етиштирилган ҳосилнинг бир қисми шаҳарликлар дастурхонига тортиқ этилмоқда.

Шу кунгача 10 хил турдан ортиқ 550 тонна маҳсулот шаҳарликларга жўнатилди. 9 тонна бодринг, 18 тонна карам, 4 тонна саримсоқ пиёз, 50 тоннадан ортиқ редиска, мева ва сабзавот дўконларга чиқарилди. Одамлар гавжум яшайдиган ишчилар шаҳарчаларида, шаҳар марказларида бир нечта кўчма дўкончалар ташкил этилиб, аҳолига хизмат кўрсата бошлади. Иш бундан ҳам яхши бўлиши мумкин эди. Аммо кутилмаган табиий офат хўжаликка 6 минг сўмдан ортиқ зарар келтирди. 188 гектар ерга қайтадан экин экилди. Бу эса ҳосилнинг кечикишига таъсир қилди. 86 гектар картошканинг 82 гектарини совуқ уриб кетди. Қайта ишлов бериш натижасида қолган қисми сақлаб қолинди. 65 гектар узумзор, 42 гектар боққа ҳам совуқдан зарар етди. Мевали дарахтлар қайтадан реконструкция қилинди.

«Назарбек» совхозида бу йил дала экинларини парваришлашда химиявий ўғитлардан фойдаланиш кескин камайтирилди. Минерал ўғитлардан, биологик усулдан кенг фойдаланиш йўлга қўйилди.

Ўтган йили хўжалик 260 минг соф фойда кўрди. Самарадорлик даражаси 10,3 процент ўсди. Давлатга маҳсулот сотиш плани 116 фоизга бажарилди. Давлатга сотилган маҳсулот йил давомида 2770 минг сўмдан ортиб кетди.

Хўжаликнинг ривожланишида оилавий пудрат яхши самаралар бермоқда. Етиштирилаётган маҳсулотнинг сифатига катта эътибор берилмоқда. Деҳқон етиштирган маҳсулот сифатсиз бўлса, деҳқоннинг ўзига қийин. Учта бригада хўжалик ҳисобида ишлаяпти.

Йилдан-йилга шаҳарликларнинг озиқ-овқатга бўлган эҳтиёжи ортиб бормоқда. Эртанги сабзавотларни улар кўпроқ бозордан харид қилишади. Бозорга эртанги сабзавот чиққанда магазин пештахталари ҳувиллаб ётади. Қулупнай етиштираётган бирор хўжалик йўқ. Шу муаммоларни ҳисобга олиб хўжалик раҳбарлари келгуси йилдан 30—40 гектар ерга плёнка остига эртанги картошка, 10 гектар ерга қулупнай экишни мўлжаллашаяпти. Қолаверса, кечки экинларга ҳам эътибор кучайтирилмоқда. Биргина шу ойнинг ўзида шаҳарликлар дастурхонига 76 тонна помидор, 330 тонна картошка жўнатилиши керак. Мавсум охиригача хўжалик ишчилари шаҳарликлар дастурхонига 1170 тоннадан зиёд сабзавот етказиб беришни кўзда тутишаяпти.

Ў. АҲМЕДОВА,
«Тошкент оқшоми»нинг жамоатчи мухбири.

Меҳнатдан бахт топганлар

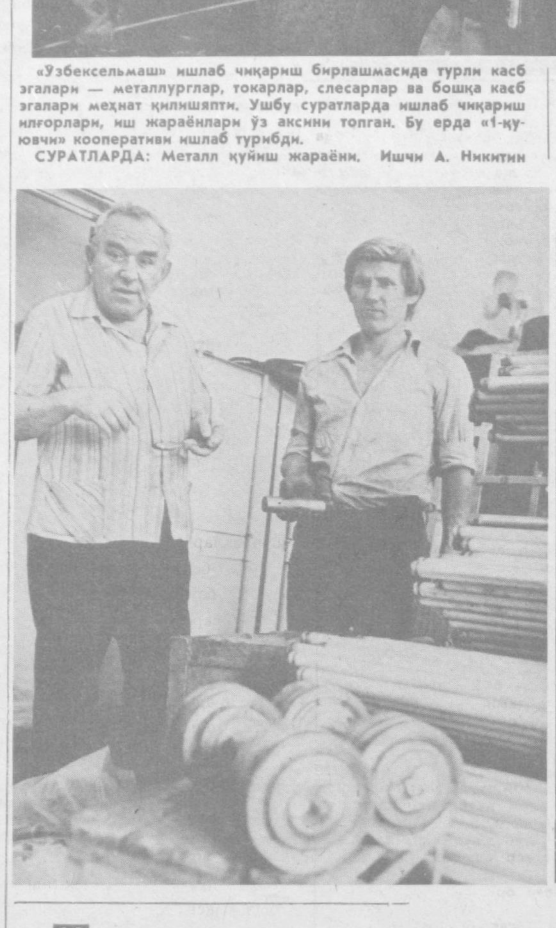

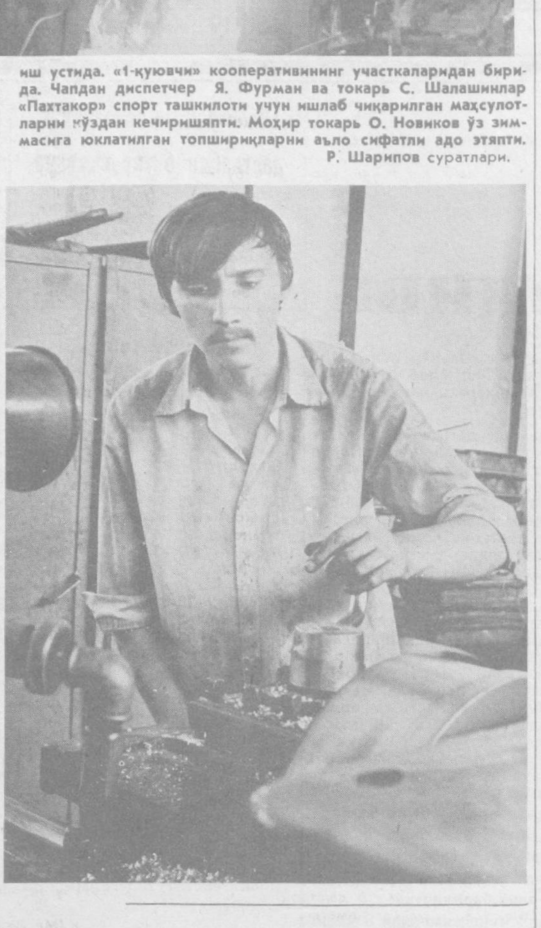

«Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасида турли касб эгалари — металлурглар, токарлар, слесарлар ва бошқа касб эгалари меҳнат қилишяпти. Ушбу суратларда ишлаб чиқариш илғорлари, иш жараёнлари ўз аксини топган. Бу ерда «1-қуювчи» кооперативи ишлаб турибди.

СУРАТЛАРДА: Металл қуйиш жараёни. Ишчи А. Никитин иш устида. «1-қуювчи» кооперативининг участкаларидан бирида. Чапдан диспетчер Я. Фурман ва токарь С. Шалашинлар «Пахтакор» спорт ташкилоти учун ишлаб чиқарилган маҳсулотларни кўздан кечиришяпти. Моҳир токарь О. Новиков ўз зиммасига юклатилган топшириқларни аъло сифатли адо этяпти.

Р. Шарипов суратлари.

Таъзима опага таъзим

Бу аёлни танийман. Унинг ҳар бир ютуқ ва камчиликларидан огоҳман. У ўз номи билан Таъзима. Ишхонада уни ҳурмат қилишади. Таъзима Фаткулина Тошкент тўқимачилик комбинати назорат-саралаш цехида 1956 йилда сифат назоратчиси бўлиб ишлади. Ишнинг осони бўлмаслигини ана шу ерда дил-дилидан ҳис қилди. Сараловчиликдек касбнинг қийинчиликлари уни чўчитмади. Таъзима унга жондили билан боғланиб қолди.

— Айни шу касбга бутун меҳримни бахшида этдим, десам нотўғри бўлмас, — дейди Таъзима Асқаровна ўша йилларни эслаб, — коллективда тажрибали ишчилар сифат учун жуда талабчан эдилар.

1963 йили Таъзима тўқимачилик техникумига ҳужжат топширди. Кириш имтиҳонларидан муваффақиятли ўтиб техникум талабаси бўлди. Иш билан ўқишни биргаликда олиб борган қизни цех коллективи мастер ёрдамчилигига тавсия этди. Орадан бир йил ўтгач, у мастер бўлиб ишлай бошлади. 1987 йилда Таъзима Асқаровна фабрика хўжалиги активи йиғилишида бир овоздан назорат — саралаш цехи бошлиғи вазифасига кўтарилди.

Фабрика йиғилишида иштирок этсангиз, барча раҳбарлар бор айбни назорат-саралаш цехига ағдаришади. Гўё брак чиқарилаётган барча газламага айнан шу цех айбдордек. Амалда эса бунинг акси. Брак маҳсулот оҳорлаш мерсеризациялаш корпуси (бошлиғи С. Сулаймонов) ва гул босиш цехи (бошлиғи В. Будкин) дан келади. Таъзима опа йиғилишда шу ҳақда тўлиб-тошиб гапирган эди. Лекин афсус, ўзгариш бўлмаяпти. Яхши ҳам унинг коллективида бирибиридан ширин, дилбар, меҳнатсевар қизлар бор. Улар сараловчи агрегатларни (бундай агрегатлар цехда 36 та) бошқариб, ҳар бири 10—11 минг метр газламанинг сифатини текширади. Шу қора кўзларнинг синчков нигоҳидан бирор метр сифатсиз газлама сирғалиб ўтмайди. Бу шунчаки гап эмас, ахир ҳар бир сантиметр газламани назардан ўтказиш жуда катта сабр-бардош талаб қилади. Бундай сабр-бардош эса фақат Таъзима опанинг ишчан қизлари Роҳила Алланазарова, Нигора Каримова, Дилфуза Мадёрова, Муқаддам Ашуроваларда бор. Таъзима Фаткулина коллективи шу кунларда план-топшириқларини ортиғи билан адо этиб, савдо марказларига сифатли газлама етказиб беришдек масъулиятли ишга бел боғлаганлар.

Б. ОРИПОВ.

Никарагуа революциясининг 10 йиллигига

Адолатли кураш

САНДИНОЧИЛАР халқ революциясига бугун — 19 июлда ўн йил тўлади. У мазлум халқлар озодлик кураши солномасига ёрқин саҳифа битди. Революция ғалабаси билан Никарагуа ўз ривожланишининг сифат жиҳатдан янги босқичига қадам қўйди.

Никарагуа Марказий Америкадаги давлатдир. Шимолда Гондурас билан, жанубда эса Коста-Рика билан чегарадош. Территорияси 180 минг квадрат километр, аҳолиси — 3,3 миллион киши (1988 йил маълумотига кўра). Давлат тили — испан тилидир. Диндорларнинг кўпчилигини католиклар ташкил этади. Мамлакат территориал-маъмурий тузилишга кўра 16 департамент ва 137 муниципия (район)га бўлинади. 1982 йил июлида ана шу бўлиниш доирасида 6 регион ва учта махсус зона ташкил этилганди. 1987 йил сентябрида эса «Атлантика соҳили автономияси ҳақидаги статус» қабул қилингач, 3 махсус зона ўрнига 2 автоном округ — Шимолий ва Жанубий Селая тузилди.

Айтишларича, айнан Никарагуа ўз вақтида машҳур адиб О'Генрининг «Қироллар ва карам» романида тасвирланган экан. Бу шундайми ёки йўқми — буниси бизга қоронғи. Лекин мамлакат тарихи кўп жиҳатдан Ангиурияни эслатади. О'Генрининг хаёли билан яратилган «бананлар» республикаси сингари Никарагуани ҳам ўн йилликлар давомида янкилар идора этиб келган. XVI асрда уни испан мустамлакачилари забт этишди. Улар келгунига қадар мамлакатнинг ҳозирги территориясида ҳиндуларнинг бир неча қабиласи яшарди. 1921 йил 15 сентябрда, мустамлакачиларнинг 300 йиллик ҳукмронлигидан сўнг Никарагуа мустақилликка эришди. Бироқ халқнинг оғир аҳволи ўзгармай қолаверди.

XX асрнинг биринчи чорагида АҚШ қуролли кучлари босиб олган Никарагуа Америка империализмининг мулкига айлантирилди. 1914 йилда Никарагуага зўрлаб мажбуран тиқиштирган Брайана—Чамарро деб аталувчи шартномага кўра, Америка империализми мамлакат территориясида канал қуриш ва стратегик муҳим районларда ҳарбий денгиз базаларини вужудга келтириш ҳуқуқига эга бўлди.

1927 йил июлида Никарагуада АҚШ ҳукмронлигига қарши миллий озодлик кураши авж олиб кетди. Империализмга қарши оммавий ҳаракат тусини олган ва партизан уруши усулида олиб борилган бу қаҳрамонона курашга Никарагуа халқининг миллий қаҳрамони Сесар Аугусто Сандино раҳбарлик қилди. Ватанпарварлар кураши АҚШ денгиз пиёдаларини мамлакатдан чиқариб юбориш билан туғалланди. Оқ уй қўғирчоғи генерал А. Самоса эса 1934 йилда АҚШ элчихонаси билан тил бириктириб, Сандинонинг хоинона ўлдирилишини уюштирди. Орадан икки йил ўтгач, Самоса мамлакатнинг хўжайини бўлиб олди. Қонхўр Самоса оиласи салкам ярим аср халққа ўз зулмини ўтказди, мамлакат бойлигини зулукдек сўрди. Никарагуа халқининг 95 фоизи муҳтожликда яшар, 70 фоизи саводсиз, ҳар ўн минг кишига 5 шифокор тўғри келарди.

Эрксевар Никарагуа халқи Вашингтон малайи қонхўр диктатор Самоса режимига қарши қаҳрамонона кураш олиб борди ва 1979 йилнинг 19 июлида ғалаба қозонди. Никарагуа ривожланишнинг сифат жиҳатдан янги босқичига қадам қўйди. Шуни айтиш керакки, диктаторлик режимидан халққа жуда оғир мерос — издан чиққан экономика, қашшоқлик қолганди. Никарагуа халқи комил ишонч билан ана шу қийинчиликларни бартараф этишга ва социал адолат жамиятини яратишга киришди. Ўн йил ичида мамлакатнинг сиёсий ва хўжалик ҳаётида муҳим ўзгаришлар амалга оширилди. Мамлакатда миллий тикланиш жараёнининг мураккаб муаммолари империалистик агрессия давом этаётган, ички оппозиция ва қуролли контрреволюциянинг қаршилиги кучаяётган бир шароитларда ҳал этилмоқда. АҚШ маъмурияти аксилинқилобчи тўдаларни қуроллантириб ва қўллаб-қувватлаб, уларни гиж-гижламоқда. Никарагуанинг 120 минг граждани қурбон бўлди, жабрланди, кўрилган моддий зиён эса 3 миллиард доллардан ошди.

Оқ уйнинг Никарагуага қарши жирканч ишлари мамлакат миллий экономикасига катта путур етказди. Никарагуа президенти Д. Ортега таъкидлаганидек, ҳозирги босқичда экономикани ҳимоя қилиш самосачи тўдаларга қарши кураш сингари эҳтимолки, ундан ҳам муҳимроқдир. Шу боис ҳам ҳукумат бюджет камомадини қисқартириш ва пулнинг қадрсизланишини тўхтатиш мақсадида 1989 йилги миллий бюджетнинг барча харажатларини камайтиришдек сўнгги чорани кўрди. Мудофаа, ички ишлар, соғлиқни сақлаш, маориф министрликлари эҳтиёжлари учун ажратилган маблағлар кўпайтирилди.

Совет Иттифоқи Никарагуа халқининг мустақиллик йўлидаги адолатли курашини қўллаб-қувватлаб, унга чинакам демократик жамият негизларини яратишда ҳар томонлама ёрдам кўрсатяпти. Совет — Никарагуа муносабатларини ривожлантиришдаги босқич 80-йиллар ўрталаридан бошланди. 1985 йил апрель охирида президент Д. Ортега бошчилигидаги Никарагуа республикаси делегацияси Совет Иттифоқига амалий визит билан келди. Бу визит ва икки мамлакат раҳбарлари ўртасидаги суҳбат Совет—Никарагуа муносабатларига янги омил бахш этди. Ўзаро муносабатлар йил сайин кенгайиб, барқарор тус олмоқда.

Сандиночилар революцияси жуда катта қийинчиликларга қарамай Сандино ва Фонеекалар томонидан белгиланган йўлдан олға бормоқда. Никарагуа халқининг социал адолат жамиятини барпо этишга азму қарори қатъий. Кураш ва бунёдкорликнинг 10 йиллиги бунинг ёрқин ва амалий ифодасидир.

Алишер РЎЗИЕВ.

Сўнгги йилларда ГДРда сабзавотлар етиштириш сезиларли даражада кўпайди. Масалан, «Нойес дойчланд» газетасининг ёзишига қараганда, 1988 йилда сабзавот етиштириш 70 минг тоннага кўпайган. Меҳнаткашларнинг кооперативларда ва халқ имениеларида, боғ-полиз участкаларида сидқидилдан меҳнат қилиши, шунингдек, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини интенсивлаштириш аҳоли эҳтиёжини тўлароқ қондириш имконини бераяпти.

СУРАТДА: Берлиндаги «Марктхалле» корхонаси яқинидаги очиқ савдо. Шаҳар аҳолисининг вақтини тежаш мақсадида бу ерда ўз-ўзига хизмат ва «ишонч кассаси» усуллари жорий этилган.

АДН—ТАСС сурати.

Экономика сабоқлари

Рақамларга маҳлиёлик

✦ Кейинги йилларда «Узбекхлопкомаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси бир неча министрликлар ўртасида қўлдан-қўлга ўтиб турди. Албатта, бу жараён пахта тозалаш саноатининг ривожланишига, бирлашманинг иқтисодий юксалишига, давр талаби асосида унинг жойлардаги корхоналарини техникавий жиҳатдан қайта қуроллантиришга ижобий таъсир кўрсатмади. Ниҳоят, ўтган йили бирлашма СССР авиация саноати министрлиги ихтиёрига ўтди. Шубҳасиз, ушбу мақолада министрлик унга қай даражада раҳбарлик қилаётганлиги тўғрисида ҳикоя қилинмоқчи эмас, гарчи пахта тозалаш саноати билан авиация саноати бир-бирига ёт соҳалар бўлса ҳам. Умуман, ҳозирча пахта тозалаш саноатини иккинчи даражали дейишимизга асос йўқ...

«Узбекхлопкомаш» бирлашмаси ихтиёрида бешта завод бор. Тошкент машинасозлик заводи ана шуларнинг ичида энг асосийси, яъни бирлашманинг бош корхонаси ҳисобланади. Шунинг учун заводнинг алоҳида бошқарув аппарати йўқ, раҳбарлик бевосита бирлашма бош дирекцияси томонидан амалга оширилади.

Мана, бирлашма бош директорининг иқтисодий масалалар бўйича ўринбосари Владимир Цехмистренко ҳузурида ўтирибмиз.

— Хўжалик ҳисоби ҳамма жойда жорий этиляпти, нега энди айнан бизнинг бирлашма фаолияти билан танишиш зарур бўлиб қолди? — узоқ сукунатдан сўнг Владимир Витальевичнинг биринчи айтган гапи шу бўлди.

— Шаҳар саноатида салмоқли ўрин тутасизлар, шундай бўлгандан кейин бирлашманинг иқтисодий ишлаб чиқариш фаолияти билан танишишимиз фойдадан ҳоли бўлмаса керак.

— Сизни планларнинг бажарилиши қизиқтирса керак, — синовчан назар ташлади ўринбосар,— марҳамат, ёзиб олишингиз мумкин: товар маҳсулоти ишлаб чиқариш, тайёр маҳсулотни шартнома асосида етказиб бериш, халқ истеъмоли буюмларини реализация қилиш, фойда олиш, хуллас, ҳамма кўрсаткичлар бўйича планлар 100 фоиз бажариляпти.

— Ҳамма иш жойида, иқтисодий ислоҳот шахдам одим ташлаяпти денг? Иқтисодий нормативлар маъқулми? — сўраймиз.

— Бўлмасамчи, — дейди у, — ишлаб чиқаришдан олаётган фойдамизнинг 86 фоизи ўзимизда қоляпти, давлат бюджетига атиги 4,8 фоизи ўтказиляпти, қолгани министрликка.

— Умуман, бу йил қанча фойда олишни мўлжаллаяпсизлар?

— 5 миллион 600 минг сўм.

— Олти ойда қанча фойда олдингизлар?

— Ярим йиллик натижа ҳали таҳлил қилингани йўқ, лекин беш ойлик натижа аниқ — 2 миллион 316 минг сўм фойда олдик, бу пландагидан бир минг сўмлик кўп, — жавоб қилди суҳбатдошимиз.

— Демак, ишлаб чиқаришни ривожлантириш ҳамда ишчиларни моддий рағбатлантириш учун катта имкониятларга эга экансизларда?

— Ҳа, — деди Владимир Витальевич, — фойданинг 55,3 фоизи ишлаб чиқаришни ривожлантириш фондига, 20,4 фоизи социал тадбирлар фондига, 19,5 фоизи моддий рағбатлантириш фондига ажратиляпти.

Биз яна кўпдан-кўп кўрсаткичларни ёзиб олдик. Турли маълумотлар, режалар, кўрсатмалар, ҳисоботлар, нормативлар — ҳаммаси бор. Уларга қараб хулоса чиқариш — бу масалага бир томонлама ёндошиш деган гап. Бироқ иқтисодий ислоҳотнинг бориши унинг бевосита иштирокчилари ва ижрочилари бўлган ишчиларни қониқтиряптими? Эҳтимол бу иқтисодий тадбир қоғозда силлиқ кўчаётгани билан амалда тўсиқларга дуч келаётгандир? Ишчилар ижобий ўзгаришларни сезишяптими, умуман, иқтисодий ислоҳот шароитида улар қандай ўй-фикрлар билан яшаб, меҳнат қилишяпти? Биз ўзимизни қизиқтирган ана шу саволларга жавоб олиш истагини билдирдик.

— Марҳамат, 4-механика-йиғув цехида бўлишингиз мумкин, — рози бўлди ўринбосар, — асосан серғайрат йигитлар меҳнат қилишади. Айтгандай, бу цех бош корхонамиз — машинасозлик заводида энг катта ҳисобланади.

Мана, цех ишчилари даврасидамиз. Уларга савол билан мурожаат қилдик:

— Цехда хўжалик ҳисобининг самараси кўзга ташланяпти, сизнингча, ютуқлар ва тўсиқлар нималардан иборат?

Ғайрат Жапақов, пармаловчи:

— Мен ўйлайманки, хўжалик ҳисобига ўтадиган корхона ўзининг мустаҳкам моддий-техника базасига эга бўлиши керак. Бизда шу нарса етишмайди. Қоғозда хўжалик ҳисобига ўтиш билан мақсадга эришиб бўлмайди. Ишчилардан унумлироқ ва сифатлироқ меҳнатни талаб қилиш учун уларга зарур шароитларни яратиб бериш керак. Бекорга «яхши дам — меҳнатга ҳамдам», деб айтишмаган. Цехдаги ҳозирги шароит талабга жавоб бермайди. Бошқа ўртоқлар мени қўллаб-қувватлашса керак, биздаги станоклар жуда эски, аллақачон ўз умрини ўтаб бўлган. Ўзимдан қиёс: 8 соат ўринлатадиган шахсий нормамни 9—10 соатда бажаришга мажбурман. Чунки, станогим панд беради. Талаб эса ошиб боряпти, техник нормативлар ўзгаряпти. Айтинг-чи, эски арава билан узоққа бориб бўладими? Хўжалик ҳисобига ўтилгани билан натижа йўқ-ку! Иш ҳақи ҳам мени қониқтирмайди, ўсиш йўқ. Зарур даражада тайёргарлик кўрмасдан хўжалик ҳисобига ўтмаслик керак.

Алдиёр Мирзақулов, токарь:

— Ҳозирги шароитда дастгоҳлар эски. Тез-тез бузилиб қолади. Вақти-вақти билан уларни ремонт қилиб туришмайди. Умуман, ҳар ойнинг охирида механик станокларни қараб чиқиши керак, лекин қарамайди. Илгари ҳар ҳафтада станокни тозалашимиз учун керосин беришарди, ҳозир у ҳам йўқ. Станогим яхши ишлаб турсагина яхши иш ҳақи оламан. Шунинг учун ўзим авайлаб-асраб, қайта-қайта кўздан кечириб қараб туришга мажбурман. Шунда ҳам станогим бир ойда икки-уч марта шикастланади. Ўн киши ишлайдиган битта участкамизда қўнимсизлик авжига чиққан. Чунки, 120—150 сўм иш ҳақи билан ҳеч кимни ушлаб қолиб бўлмайди. Айниқса, ёшлар чидаш беришмаяпти. Шароитга келсак, Ғайрат тўғри айтди, ҳеч қандай ғамхўрлик йўқ. Кийим алмаштирадиган хонада ҳаво етишмайди, электр чироқ ёнмайди. Ечган кийимимиз кетиш пайтигача ҳўл бўлиб қолади. Умуман, цехимизнинг вентиляцион системаси эски, талабга жавоб бермайди. Хўжалик ҳисобига ўтилмасдан олдин шу масалалар ҳал қилинса бўлмасмиди?

Бахтиёр Мақсудов, цех бошлиғининг ўринбосари:

— Мана, ҳозир Алдиёр ака айтганидек, дастгоҳларимиз жудаям эски, аниқроғи 1939 йилги дастгоҳлар. Улар учун эҳтиёт қисмлар йўқ. Бузилиб қоладиган бўлса, ўзимиз бир амаллаб қўлбола деталлар тайёрлаб созлаймиз. Бошқа иложимиз йўқ. Шунингдек, эллигинчи йилларда ўрнатилган станоклар ҳам эскирган. Жами 150 дан ортиқ станок бўлса, шунинг 70 фоизи эски, талабга жавоб бермайди. Техникавий кўрикларни, ремонтларни ўз вақтида ўтказа олмаймиз. Бунинг учун эҳтиёт қисмларни қаердан оламиз?

Белгиланган тадбирга кўра, бу йил эски станокларнинг 30 фоизини янгилашимиз керак. Бу иш бошланди десак ҳам бўлади. Иккинчи ярим йилликда бир нечта янги станоқ келиши керак. Бироқ янги станоклардан фойдаланиш бир қатор қийинчиликлар туғдиради. Чунки, ҳозирги станоклар ЧПУ (рақамли программали бошқариш)га асосланган. Бизнинг цех шароити эса оддий универсал станокларга мос. ЧПУга асосланган автоматик станоклар ҳавонинг намлиги мўътадил, бир хил бўлиб тургандагина ишлайди. Сабаби — электроникали. Хўш, бизда бундай шароит қачон яратилади? Эҳтимол, эски станокларда ишлайверганимиз маъқулдир? Унда хўжалик ҳисобининг тақдири-ю, ишга, маҳсулот сифатига, меҳнат унумдорлигини ўстиришга янгича талаб нима бўлади?

Лўнда қилиб айтадиган бўлсам, хўжалик ҳисобидан бизга ҳеч қанақа фойда тегканича йўқ.

Авазжон Зокиров, мастер:

— Хўжалик ҳисоби пухта тайёргарлик кўрилиб, ўйлаб жорий этилса, фойдаси бўлади. Ҳозирча қийин. Мана, биз редукторлар ишлаб чиқарамиз. Рости, жуда қийин бўляпти. Хом ашё таъминоти яхшимас. Гоҳ у, гоҳ бу нарса етишмайди. Планларни бир амаллаб бажаряпмиз. Ёшлар бекорга ишлаб чиқаришни ташлаб кооперативларга ўтиб кетишмаяпти. Ўртоқларимнинг шароит яхшимаслиги ҳақидаги гапларига қўшиламан.

Шуҳрат Исроилов, цех бошлиғи:

— Биз ўтган йилги планни 98 фоиз бажаргандик. Бу йил ҳам планни бир амаллаб бажариб келяпмиз, лекин жуда қийинчилик билан. Ҳар ойда 260—270 минг сўмлик маҳсулот берамиз. Ишлаб чиқаришда жуда катта муаммоларга дуч келяпмиз. Деярли ҳамма ускуналаримиз эскирган. Бундай шароитда хўжалик ҳисоби талаблари асосида ишлаш қийин. Малакали мутахассислар жуда кам. Ҳозир коллективимизнинг 70 фоизини ёшлар ташкил қилади. Бунинг нимаси ёмон дерсиз. Гап шундаки, шароит яхши эмаслигидан ёшлар турғун ишлаб қолишмаяпти, қўнимсизлик кўрсаткичи юқори. Нари борса, ўнтадан иккитасигина турғун ишлаб қоляпти. Кўпинча олий ўқув юртлари кечки бўлимларининг студентларини ишга жалб қиламиз. Бундай аҳволда меҳнат унумдорлигини ошириб, маҳсулот сифатини яхшилаб бўладими? Тасаввур этиб кўринг, эски ускуна бузилиб қолди, дейлик — унинг паспорти йўқ, ремонт қилиш учун эҳтиёт қисм йўқ. Бунинг устига аксарият ишчилар ёш, малакасиз. Тўғриси, ҳозирча бизда хўжалик ҳисоби фақат гап билан бўляпти. Ҳаммаси қоғозда. Станокларнинг бир қисми алмаштирилсинчи, кейин кўрамиз.

Битта корхонада шунча муаммо! Хўжалик ҳисобини жорий этишдаги бундай юзакичилик ўз-ўзини алдашдан бошқа нарса эмас. Таваккалчи раҳбарлар планни бажаряпмиз, деб рақамларга маҳлиё бўлиб юришибди. Владимир Витальевич айтганидек, фойданинг 55,3 фоизи ишлаб чиқаришни ривожлантириш фондига, 20,4 фоизи социал тадбирлар фондига, 19,5 фоизи моддий рағбатлантириш фондига ажратилаётган экан, унда нега бу фондлар ҳаракатга келтирилмаяпти?

И. НОРМАТОВ.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Тиллар тўғрисидаги қонуни лойиҳасини муҳокама қиламиз

АВЛОДЛАР ОЛДИДАГИ МАСЪУЛИЯТ

Қонун лойиҳасининг айрим моддалари хусусида ўз фикрларимни билдирмоқчиман. 3-модданинг 2-хатбоши **«Ўзбекистон ССР чегарасидан ташқарига жўнатиладиган расмий хат-ҳужжатлар икки томон учун мақбул тилда тузилади»** деб ўзгартирилиши лозим. Бу фикр 11-модданинг 1-хатбошига, 14-модданинг 2-хатбошига ҳам тааллуқли.

9-модданинг 1-хатбошидан «қоида тариқасида» деган иборалар олиб ташланиб, қуйидаги тарзда ифода этилиши мақсадга мувофиқ: **Ўзбекистон ССР давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари фаолиятида мажлис ва бошқа кенгашларда қўлланадиган тил давлат, яъни ўзбек тилидир».**

13-модданинг **«Ўзбекистон ССРдаги муассаса, корхона ва ташкилотларда ҳужжатлар давлат тилида ёзилади, кейин бошқа тилларга таржима қилинади»**, деб ўзгартирилиши маъқул.

16-модданинг 1-хатбошини, бизнингча, шундай таҳрирда бериш керак: **«Ўзбекистон ССРдаги муассаса, корхона ва ташкилотлар ўз меҳнат коллективларида давлат тилини хизмат вазифаларини бажаришга етарли даражада ўрганиш учун шароит яратиб беришлари зарур:**

20-модда ҳам таҳрирталаб. Бу моддани шундай ифодаласа бўлади: **«Ўзбекистон ССР давлат нотариал идораларида халқ депутатлари район, шаҳар, посёлка ва қишлоқ советлари ижроия комитетларида нотариал иш давлат тилида юритилади.**

Агар мурожаат этувчи шахс иш юритиладиган тилни билмаса, расмийлаштирилаётган ҳужжатлар матни давлат нотариуси томонидан ёки нотариал ҳаракатни бажараётган бошқа мансабдор шахс ёки таржимон томонидан унинг она тилига таржима қилиб берилиши керак».

Ўзбек халқининг неча-неча асрлик тарихи араб ёзуви билан боғлиқ бўлганлиги, шу ёзувдаги қанчадан-қанча қўлёзмаларнинг ҳали тахи бузилмаганлиги, уни ўқий оладиган мутахассисларнинг камлиги сир эмас. Шундай аҳволни эътиборга олиб, эски ўзбек ёзуви тўғрисидаги 24-модда охири қуйидаги жумлалар билан тўлдирилиши керак: **«Ўрта мактабларда, ижтимоий соҳадаги ўрта ва олий ўқув юртларида эски ўзбек ёзуви дарслари жорий этилади»**

Жумҳуриятимизнинг тарихий, иқтисодий, маданий ва маънавий ҳаётига доир умумлашма асарлар давлат тилида яратилиб, кейин бошқа тилларга таржима қилиниши керак. Ваҳоланки, ҳозирга қадар бунинг акси бўлиб келяпти. Шунинг учун 28-модданинг охирига: **«Ўзбекистон ССРнинг тарихий, иқтисодий, маданий ва бошқа соҳалардаги ҳаётига доир умумлашма асарлар дастлаб давлат тилида яратилади, кейин бошқа тилларга таржима қилиниши мумкин»**, деган жумлаларни қўшиб қўйиш шарт деб ўйлайман.

Мамлакатимизда таомилга кўра, Иттифоқимиздаги жуғрофий номлар таржима қилинмайди. Шу жиҳатдан 30-моддадаги фикрни аниқлаштириш талаб этилади. Бизнингча, бу моддани шундай ифодалаш маъқул: **«Ўзбекистон ССРда шаҳарлар, майдонлар, кўчалар ва бошқа территориал объектлар, муассасалар, корхона ва ташкилотларнинг номлари ўзбекча ягона миллий шаклда берилиб, кейин территориал объектлар, муассасалар, корхона ва ташкилотларнинг номлари рус ҳамда зарур ҳолларда бошқа тилларда берилиши мумкин».**

Умуман олганда, ушбу қонун лойиҳаси атоқли адибимиз Абдулла Қаҳҳор таъбири билан айтганда «ошнинг хоми»дек гап. Уни яхшилаб пишитиш, ихчамлаштириш, жорий этиш муддатини аниқ белгилаш, ҳар бир моддани шартли феълсиз аниқ, қатъий, лўнда ифодалаш, қайтариқларни ва айрим ноўрин қўшимчаларни тушириб қолдириш керак. Ахир бу ўз номи билан қонун-ку, уни ҳадеб ўзгартираверишь, тузатишлар киритишнинг имкони йўқ. Шу боисдан бу масалага узоқни кўзлаб, тийраклик билан ёндошиш керакки, токи келгуси авлодлар биздан домонгир бўлишмасин!

Ҳусниддин НУРМУҲАМЕДОВ, тарих фанлари номзоди, «Фан ва турмуш» журналининг масъул котиби.

Жонажон Ватан бўйлаб

Мамлакатда гиёҳвандлик муаммолари тобора кескинлашиб бораяпти. Улар чуқур ва серқиррадир. Ушбу муаммога жиддий киришган тақдирдагина муваффақиятга умид боғлаш мумкин.

Ички ишлар органлари гиёҳвандликка бундан йигирма йил муқаддам, у эндигина пайдо бўлиб келаётган вақтда дуч келган эди. Ўшанда уни юртимизга тасодифан келиб қолган, унинг оммавий тарқалиши учун бизда замин йўқ, деб қаралган эди.

Фақат ошкоралик ва қайта қуриш туфайлигина гиёҳвандлик муаммолари жамоатчилик эътиборини ўзига жалб этди.

Ушбу суратлар Краснодар ўлкасида олинган. Гиёҳвандликка ва қора дори олиб-сотарларига қарши бу ерда дуч келинаётган муаммолар мамлакатимизнинг кўпгина бошқа регионларида дуч келинаётган муаммоларга ўхшаб кетади. Шулардан бири қонунларимизнинг мукаммал эмаслиги, деб ҳисоблашади. Ички ишлар бошқармасида 1988 йил мобайнида 1936 килограмм наркотиклар мусодара қилинган, гиёҳвандлик билан боғлиқ 1157 жиноят қайд этилган. Краснодар ўлкасида ҳаммаси бўлиб, етти мингга яқин гиёҳванд рўйхатда туради. Буларнинг ҳаммаси хамир учидан патир, деб ҳисоблашади милиция ходимлари.

Ўлкада афюн олиб-сотарларининг уюшган структураси тобора намоён бўлиб бораяпти. У мамлакатимизнинг бошқа районларидаги маҳсулот етказиб берувчилар билан ҳам боғланган. Иккинчи, ҳатто учинчи шахс орқали иш кўрувчи, балоғатга етмаган ёшлардан фойдаланувчи асосий айбдорлар аслида қонун жазосидан қутулиб қолишаяпти.

Ўтган йили Тимашевский районида 119 киши ушланди. Шунга қарамай, ҳамма нарсани назарда тутиш жуда мушкул. Хўжаликлар даладан нашани январь-февраль ойларидагина олиб кетишади. Бунгача уларнинг вақти ҳам, имкони ҳам бўлмайди. Бу ҳам текин даромад ишқибозларига қинғир йўлларни очиб беради.

СУРАТЛАРДА: Краснодар ўлкаси хўжаликларидан бирида нашазорларни қўриқлаш бўйича рейд вақтида; жиноят қидирув оператив вакили В. В. Яговец (юқорида) наркотикларни тарқатувчилардан мусодара қилинган қурол билан.

В. Веленгурин суратлари, [ТАСС].

Тарих зарварақларидан

АЛИШЕР НАВОИЙ ЧОЙ ИЧГАНМИ?

● Диёримизда саратон. Қуёш ловиллайди, ҳарорат зўридан бутун борлиқ ҳансирайди. Бундай пайтда таомилимизга кўра иссиқ чой, айниқса кўк чой ичилса тана яйраб, роҳат топасиз. Дарҳақиқат чойнинг узоқ ўтмишдан бери ҳар бир халқ ва элат ардоғи бўлиб келгани ҳам бежиз эмас. Дарвоқе, бу ичимлик шундай азиз экан, одамизот қачондан бошлаб чой ича бошлаган экан! Қадимий Ўрта Осиёда, хусусан Мовароуннаҳр ва Хуросонда чойхўрлик қачон расм бўлган! Буюк шоиримиз Алишер Навоий замонида чой ичилганми! Муҳтарам оқшомхонларимизни бу саволлар қизиқтирса керак, албатта.

Маълумингизки, тўй-тантанамиз, байрамимиз чойсиз ўтмайди. Меҳмон келди дегунча олдига нон ва чой қўямиз, уйга таклиф этаётганда ҳам «Бир пиёла чойга марҳамат» деймиз, хуллас чойсиз кунимиз йўқ. Нон ва чой бамисоли — «ҳасан-ҳусан». Шу боис биз мавжуд баъзи тарихий ва ёзма манбаларни кўриб чиқиб, баҳоли қудрат буни азиз оқшомхонлар ҳукмига ҳавола этаяпмиз.

ЧОЙ ИЧИМЛИК сифатида ер юзига тарқалишида бир неча минг йиллик даврни босиб ўтди, десак муболаға бўлмас. Маълумотлар ҳам чой бундан 4—4,5 минг йил муқаддам хитойларга маълум бўлганлиги ҳақида далолат беради. Эрамизнинг IV асрларидан бошлаб чой Хитойда экила бошланган. Лекин у пайтда ичимлик учун эмас, балки ош кўки — зиравор сифатида ишлатилган, икки асрдан кейин фақат нуфузли доираларда ичимлик вазифасини ўтай бошлаган. VIII асрдан бошлаб чой миллий ичимликка айланган. IX асрга келиб чой дастлаб қўшни Корея ва Японияга, сўнг мўғулларга ўтган. Европага чойни португалияликлар (баъзи манбаларда инглизлар дейилган) олиб келишган.

Россияда эса чой ичимлик сифатида XVII асрнинг биринчи ярмида маълум бўлган. Мовароуннаҳр ва Хуросонда яшовчи аждодларимиз ҳам чойни қадимдан, ота-боболар эслай олмайдиган замондан бошлаб ичиб келаётгандай кўринади. Ҳақиқатан шундаймикин?

Табобат илмининг бобокалони Абу Райҳон Беруний (973—1048) ўзининг машҳур «Сайдана» китобида чойнинг асл ватани Хитой эканлигини, унинг шохчаси ва баргини қуритишиб, сўнг сувда қайнатишиб дори сифатида ичилиши ҳақида маълумот беради. Чой ўсимлиги қандай топилганлиги ҳақидаги ривоятни биринчи бўлиб Беруний келтирган бўлса ажаб эмас. Ўша пайтда чой ниҳоятда сир тутилиб, кимда-ким чойни ҳоқон рухсатисиз сотса ёки ўзга юртларга маълум қилса ўлим жазосига маҳкум этилажаклиги ҳақида маълумот келтиради. Бундан сал илгарироқ араб савдогари Сулаймон (851 йили) ўз ҳикояларида чой ҳақида маълумот берган деган фикр ҳам бор. Лекин булар фақат Хитой чойига тегишли хабарлар, холос. Лекин дастлаб доривор ўсимлик сифатида маълум бўлган чой Абу Райҳон Беруний ва Абу Али ибн Синолардан 100 йилча муқаддам Мовароуннаҳрда яшаб ҳакимлик қилган Абу Бакр Розий (865-925 йиллар) ва унинг шогирди ёзиб қолдирган «Касалликлар тарихи» китобида ҳам тилга олинмайди. Зотан, улар 800 га яқин хасталиклар муолажаси ҳақида маълумот беришган бўлсалар-да, чойни бирор касалликка даво сифатида қўлламаганлиги таажжубли бир ҳол. Абу Али ибн Сино (980—1037 йиллар) ўз асарларида чой ҳақида ҳеч нарса демайди. Зеро, унинг ўзига хос «лаборатория»сида кўпгина ўсимликлар, мевалар, шарбатлар ва ичимликларни у ёки бу хасталикка даво сифатида ишлатган-ку, ахир. Ичимликлар ҳақида сўз юритганда фақат сув устида тўхталиб:

Ташналикка оз совуқ сув бўлгай даво,
Турган, илиқ сув кўп ичмак бўлмас шифо.
Сув ичмагил эсинг бўлса баъдаз таом,
Ташна бўлиб, чиққач, ҳатто тушиб ҳаммом.

дейди.

Кўриниб турибдики, аллома ҳатто ҳаммомдан кейин ҳам ташналикни қондириш учун чой эмас, озгинадан совуқ сув ичиш давоси ҳақида ёзади.

Ўша даврда Мовароуннаҳр ва Хитой ўртасида аввалдан борди-келдилар мавжуд бўлган. Хитойда ҳукмронлик қилган Тан сулоласи «Буюк ипак йўли»га жойлашган шаҳарлар билан ўзаро муносабатда бўлганлар. Америкалик тадқиқотчи Э. Шефер 1981 йил Москвада нашр қилинган «Самарқанднинг тилларанг шафтолилари» деган китобида ҳикоя қилишича Самарқанд, Довон (Фарғона), Чоч (Тошкент), Бухоро, Урганч каби шаҳарлар ҳукмронлигига гўзал раққосалар, учқур отлар билан бирга янги узилган шафтоли, қовун-тарвузларни алоҳида тайёрланган қалайи қолипларда юборишар экан. Табиийки, бу совғаларни ўша шаҳарлар элчилари, савдогарлари олиб боришган. Шундай экан, Мовароуннаҳр шаҳарларидан борган элчилар Хитой чойидан бехабар бўлганлар, десак ҳақиқатга тўғри келмайди. Чунки шу муаллиф маълумотига кўра, Қашғардан келган уйғур савдогарлари ҳам Хитой шаҳарларига келиши билан тўғри чой расталарига қараб йўл олишаркан. Ўша пайтда музда совутилган яхна чой ичиш расм бўлган экан. Бу даврда саёҳат ва тижорат ишлари фақат Хитой давлати билангина эмас, балки Ҳинд ва Рус ерларидаги шаҳарлар билан ҳам мавжуд бўлган. 921—922 йилларда Волга бўйига йўл олган Ибн Фадлан қолдирган ёзмаларда Астрахань атрофида яшовчи (булғорлар дейилган) халқлар таоми от гўшти, балиқ мойи, буғдой, арпа, тариқдан иборат эканлиги қайд этилса-да, чой ҳақида ҳеч нарса демаган. Мабодо чойхўрлик ўшандай борди-келдилар негизида Мовароуннаҳр ва Хуросонда маълум бўлган деб фараз қилсак, 1403 йили Амир Темур ҳузурида бўлган испан элчиси ва сайёҳи Рюи Гонзалес де Клавихо ҳам Самарқандда чой истеъмол қилиниши ҳақида бирор сўз айтар эди. «Дилкушо» боғида «фаранглик меҳмон шарафига» берилган зиёфат чоғида ҳам дастурхондаги таомлар қаторида пиширилган от ва қўй гўшти, палов тановул қилиниб, мусаллас, шароб, қимиз ичишганини ёзади, холос. Ҳатто Хитой ва Ҳиндистондан савдогарлар олиб келган моллар орасида ҳам чойнинг бўлмаслиги таажжублидир. Марокашлик сайёҳ Ибн Боттута (1304—1377 йиллар) Урганч ва Бухорода яшовчи халқлар ҳаёти ҳақида ёзар экан, Хоразм хони Қутлуғ Темур уни қовурилган товуқ ва каптар гўшти билан меҳмон қилиб, ҳар хил мевалар (анор) ва ширинликлар билан сийлаганлигини айтади. Термизда сутқатиқ мўллиги, Вобкентда бўлса алалу (олхўрининг бир хили бўлса керак)нинг қуритилган меваси устидан совуқ сув қуйишиб, ўша сувни ичганлигини ёзади. Хуллас, Ибн Боттута ҳикояларида ҳам чой ҳақида бирор калима йўқ.

1550 йилда Шимолий денгиз йўли орқали Москвага, сўнгра эса Волга дарёси ва Астрахань орқали Бухоро ва Урганчга келган инглиз элчилари (Ченслер, Жекинсон ва бошқалар) ҳам Бухоро хони Абдуллахон ҳузурида бўлган чоғида, зиёфатда дастурхонга икки марта ҳаммаси бўлиб 290 хил таом ва мева тортилган бўлса ҳам, ичиш учун хон чашмадан бир коса сув олиб, бир ҳўплаб Жекинсонга берганлигини ёзади. Астрахандан то Бухорогача бўлган оралиқда сувни фақат қудуқлардан олишганлигини, кўпроқ қимиз (байтал сути дейилган) ичишганлиги ҳақида маълумот беради. Улар қайтар чоғида Дербент (Кавказ) орқали ўтар эканлар, гўшт ва гуруч истеъмол қилишиб, совуқ сув ичишган.

Биз юқорида Русияга чой XVII асрда ўтганлигини қайд қилган эдик. Ҳақиқатан ҳам мўғуллар ҳоқони Олтинхон 1658 йилда (Бу сана айрим маълумотларда 1638 йил деб кўрсатилган) Хитойдан қайтаётган элчилар Иван Перфильев ва таржимон Саидкул Аблинлар орқали подшо Алексей Михайловичга (1645—1675 йиллар) совға учун 4 пуд чой бериб юборган экан (кейинроқ бориб чой хусусида рус-хитой битими имзоланган).

1933 йилда рус тилида нашр этилган «Ўзбекистон, Тожикистон ва Туркманистон тарихига оид материаллар» деган китобдаги маълумотларга кўра, 1641 йили Хева хони элчиси Муҳаммад Амин Баҳодур Москвадан олиб келган моллар орасида ҳам ёки Москвага борган урганчлик савдогарлар учун ажратилган таом ва ичимликлар (вино, асал, пиво) рўйхатида ҳам чой қайд этилмаган. Профессор, Ҳ. Зиёев («Ўрта Осиё ва Сибирь, XVI—XIX аср», 1962 йил). маълумотига кўра, бухоролик ва тошкентлик савдогарлар Сибирнинг Хитой билан савдо алоқасида воситачилик ролини ўйнаганлар. Улар Ғулжа, Ёркат, Чугучак шаҳарларига мўйна ва рус молларини олиб бориб, у ердан Сибирга пахта, ип, ипак, газлама, қуруқ мева, ровоч илдизи, тайёр кийим-бош, гилам ва бошқа қатор молларни олиб келганлар. Ҳатто бухоролик савдогарлар 1668 йили Пекинда «Бухоро растаси»га жойлашган эканлар. Муаллиф маълумотига кўра, бухороликлар 1623 йили Тара шаҳрига турк қаҳваси ва хитой тамакисини олиб келишган. Хуллас, 1640 йилгача оид божхона дафтарида чой ичимлиги қайд этилмаган.

Ўрта Осиёга тегишли чой ҳақидаги дастлабки ёзма маълумот Сибирнинг Тобольск (Ишим) божхонасининг рўйхат дафтарида қайд этилган. 1654—1655 йилларда Бухородан келган икки карвон бир ярим пуд хитой чойи ва қалмоқ мўйнасини олиб келишди, дейилган. Шу йилдан бошлаб 1667 йилгача Тобольскка 5 марта, жами 45 пудча чой олиб келингани ҳақида маълумот келтирилади. Лекин карвон чойни йўл-йўлакай Хитойдан (Қашғар) олиб келганми ёки Бухорога келтирилган чойдан бир қисмини олишганми, аниқлаш қийин бўлди. Ҳар ҳолда ўша пайт Ўрта Осиёдан Сибирь шаҳарларига карвон 3 ой йўл босиб, ҳозирги Қозоғистон даштлари орқали ўтилганлиги ҳисобга олинса, савдогарлар молларни Бухородан олиб боришган деб тахмин қилинса бўлади.

Яна бир нарсага эътиборни қаратсак. Ўрта Осиё хонлари, жумладан Хоразм мўғуллар билан кўпдан бери савдо муносабатида бўлиб келганлар. Бу борада воситачилик қилиб келган элчи Маҳмуд Ёловоч ва унинг ўғли деярли 75 йил мобайнида савдогарчилик қилиб келишган. Наҳотки улар мўғуллар ичимлиги ҳақида ҳеч нарса билишмаган. Ҳар қалай чойнинг тарихан Хитойдан Мўғулистонга қадимдан ўтганлигини эътиборга олсак, мўғуллар Ўрта Осиёга юриши арафасида чойдан хабардор бўлишлари керак. Хусусан бундан элчилар ҳам боҳабар бўлишлари керак. Ҳатто Чингизхон Ўтрорга 450 кишилик (500 туяда) карвон жўнатганида ҳам, улар олиб келган моллар фақат олтин, кумуш, мўйна, хитой ипаги ва газмолдан иборат бўлмагандир. Бироқ, бундай деб тахмин қилсак, мўғуллар истило қилган ерларга, жумладан Олтин Ўрдага Рим папаси Иннокентий IV томонидан юборилган элчилар бошлиғи Плано Карпини (1245 йил) Волга бўйида Ботухон қароргоҳида бўлиб, Куюкхонни тахтга чиқиш маросимида иштирок этганини, зиёфатда гўштли шўрва, шароб, бўза ва қимиз ичганини айтади. Мўғуллар қиш кунлари сут бўлмаса қуртни сувда ивитиб ичишганлигини, совуқ сув ичиш мутлоқ расм эмаслигини ёзади. Шу воқеалардан бир оз кейин (1253 йили) Франциядан Мўғулистонга юборилган сайёҳ Рубрук Константинополь, Қрим, Дон даштлари орқали Ўрта Осиёга, сўнг Қорақурумга борар экан, аксарият мўғуллар гуруч, тариқ, арпадан тайёрланган шароб (бўза бўлса керак) ва қимиз ичишларини айтади. Кўриниб турибдики, бу сайёҳлар маълумотида ҳали Ўрта Осиё аҳолисида ҳам, мўғуллар ичимлигида ҳам чойдан дарак йўқ.

Чой ҳақида сўз кетганда беихтиёр у билан боғлиқ идишлар — чойнак, чойгум, пиёла номлари хаёлга келади. Ҳеч бўлмаганда бу номлар XI—XIV асрларга оид ёзма маълумотларда қайд этилганда ҳам, бирор тайинлик фикр айтиш мумкин эди. Бу каби номлар туркийда битилган Маҳмуд Қашғарийнинг «Девону луғат ит-турк»да ҳам, Юсуф Хос Ҳожибнинг «Қутадғу билиг»ида ҳам учрамайди. Пиёла номини тилга олган шоир Умар Ҳайём (1048—1123 йиллар),

Пиёла четида бир оят борки,
Ҳар жойда, ҳамиша, ҳамон ўқилур.

деганида «пиёла четидаги оят» майга қиёслиги кўриниб турибди. Ҳофиз Шерозий (1325—1389 йиллар) пиёла ҳақида:

Зоҳид шароби қавсару Ҳофиз пиёла хост,
То дар миёнаи хостий кирдикор чист!
(Зоҳид ковсар шаробини, Ҳофиз пиёлани истар,
Бу истаклар орасида кирдикор нима керак!)
(Маҳмуд Ҳасанов таржимаси).

дейди.

Алишер Навоийга келсак, унинг насрий асарлари-ю, назмларида ҳам чой сўзини учратмадик. Маст қилувчи ичимликлар — арақ, чоғир, май, шароб, чанқовбосди ичимликлар — сув, гулоб, қимиз номларини учратамиз. Мабодо чой ичиш расм бўлганда ҳазрат Навоий (ўзи ичмаган тақдирда ҳам) чойга атаб бирор сўз айтар эди ахир. Шунинг учун ҳам бўлса керак сув ҳақида:

Соқиё, маҳмурлук оғзим қурутмиш раҳм этиб,
Бодага йўқтур солиб, бир соғари давронда сув,

деса, қимиз тўғрисида:

Соф май жом аро гар дилкаштурур,
Тустуғон ичра қимиз ҳам хуштур. дейди.

Пиёла номини шоир «Хазойинул маоний» ва «Фарҳод ва Ширин» достонида ўндан ортиқ марта тилга олади. Лекин бу ўринда ҳам пиёла номи май ила ҳамоҳанг:

Қачон май ичра юзунг акси тушса, эй соқий,
Пиёла даври ўшул ойға ҳола бўлғусидир.

Кейинроқ бориб пиёла номи Навоий билан замондош бўлган Зайнидин Восифий («Бадое ул-вақое»), сўнгра Бобурга тенгдош Муҳаммад Солиҳ («Шайбонийнома») асарларида учрайди.

Бобурнинг «Бобурнома»сида ва қатор ғазалларида ҳам чой сўзи учрамайди. Кичик бир воқеани ҳам назаридан четда қолдирмайдиган шоир на ўз юртида, на Ҳиндистонда кечган умри давомида чой ичган ёки ичмаганлиги ҳақида ҳеч нарса демаган. Ҳатто қизи Гулбаданбегим укасига бахшида этган «Ҳумоюннома»сида ҳам зиёфатлар ва тўй маросимларда дастурхонга қўйилган нознеъматлар ичида чой тилга олинмаган. Навоий ва Бобур асарларига ишланган миниатюраларда ҳам, зиёфат акс эттирилган расмларда ҳам лаган, кўза, коса, жом акс эттирилган, холос. Чойнакдан эса ном-нишон йўқ.

Келинг, яна бир маълумот, хусусан «Вақфнома»ларга қараб кўрайлик. Булардан бири 1326 йили Сайфиддин Бохарзининг невараси шайх Яҳёга тегишли бўлиб, унда ёзилишича Бухоро вилоятининг Фатҳобод қишлоғига қурдирилган хонақоҳ ошхонаси учун керакли идиш-оёқлар харид қилиш учун маблағ ажратилиб, ҳафтада 6 кун гўштли ва бир кун гўштсиз таом пиширилиб, суфийлар, дарвешлар ва йўқсиллар учун нон, ширинлик, ҳўл ва қуруқ мевалар, қиш кунлари шарбат (душоб), ҳолва, рўза тутганлар учун эса ҳалим, палов, шўрва, қуруқ мевалар (туруш) бериш лозимлиги кўрсатилган.

Иккинчи ҳужжат эса Муҳаммад Темур Султон (вафоти 1514 йил) хотини томонидан тузилган бўлиб, XVI асрнинг 20-йилларига тўғри келади. Бунда ҳам озиқ-овқат (шарбат, қишқ) билан бирга, хонақоҳ учун коса, қошиқ, пиёла харид қилиш лозимлиги кўрсатилган. Шароб, мусаллас эса маст қилувчи ичимлик деб қайд этилган.

Иккала «Вақфнома»да ҳам чой ҳақида сўз йўқ. Ҳатто рўза тутганлар учун ҳам фақат шарбат бериш лозимлиги эътиборга олинса, ҳали XVI аср биринчи ярмида чой ичиш расм эмаслигини кўрамиз. Юқорида айтганимиздек, XVII асргача бўлган манбалар ва ёзма ҳужжатларда чой ҳақида бўлган маълумотлар ҳозирча шулардан иборат. Бу ҳақда таниқли шарқшунос олим Убайдулла Каримов Берунийнинг «Сайдана» китобига берган иловасида ҳам X—XVII аср фармакогнозиясига оид китобларда чой учрамайди деб аниқ ёзиб қўйган. Биз келтирган маълумотлар ҳам шу фикрни тасдиқласа ажаб эмас.

Каримжон ТОЙЖОНОВ, биология фанлари номзоди.
Ҳаёт ИСМОИЛОВ, тарих фанлари номзоди.

Турфа олам

«ИЛОН БОҒ»

ҲИНДИСТОННИНГ Дхолгарвади қишлоғидаги мактаб мамлакатнинг турли бурчакларига танилган. Бунинг боиси шундаки, директор бошчилигида мактаб ўқувчилари илонлар коллекциясини йиғишяпти.

«Ақл бовар қилмайди!» — деб ўйладим бу гапни эшитгач. Илонни кўрганда каппкатта одам серрайиб қотиб қолади-ку, бу ерда — болалар!

— Айнан шунинг учун ҳам биринчи дарсдаёқ болаларда қўрқишни йўқотиш бош мақсад қилиб қўйилган, — дейди мактаб директори Б. Тхакекара. — Шундан кейингина навбатдаги машғулотларга ўтилади. Дастлаб болалар турли хил зарарсиз судралиб юрувчиларни қўлга олишга одатланадилар. Кейинчалик эса кўзойнакли заҳарли илон каби хавфли илонлар билан муомала қилишни ўрганадилар. Бирон киши хатога йўл қўйгудек бўлса, зардоб ҳам бор.

Судралиб юрувчилар боқиладиган «Илон боғ»да олтита катта-кичик чуқур бор. Энг чуқурида болалар севиб қолган 50 килограммли питон ўн йилдан ортиқ вақтдан буён боқиб келиняпти. Бундан мақсад нима? Ҳиндистонда илонлар ҳақида жуда кўп афсоналар мавжуд. Мактаб аҳли эса, илонлар одатини таҳлил қилиб ўрганишяпти.

Е. КАВЕЛИНА.

Маданият муассасаларида

Қалби ёш қариялар

Кўпдан бери Ўрта Осиё темир йўли тарихи ва ҳозирги даврдаги ишлари билан қизиқиб юрардим. Бир сафар имконияти бўлиб, шаҳримизнинг Пролетар кўчасидаги Темирйўлчилар маданият саройига кириб келдим. Саройни кўздан кечирар эканман, оғир ва масъулиятли касб эгаларининг мириқиб ҳордиқ чиқаришлари учун барча шарт-шароитлар яратилганининг гувоҳи бўлдим. «Гулбаҳор» болалар ансамбли, Шарқ рақслари ва яна бошқа ўндан ортиқ турли тўгараклар, рассомлар кўргазмалари, видеосалон — санаб улгуриб бўлмайди.

Маданият саройининг учинчи қаватида «Ўрта Осиё темир йўли инқилобий, жанговар ва меҳнат шуҳрати музейи» деган ёзувларга кўзим тушди. Экспонатлар нимаси билан дир ўзига тортади. Тарихий ҳужжатлар ва фотосуратларга кўз югуртираман: биринчи ўзбек аёли тепловоз машинисти Башорат Мирбобоева, биринчи паровоз машинисти Қамбарали Мамедов, Когон тўртинчи темирйўлчилар комсомол ячейкаси, биринчи туркман машинисти Маматқилич Сафаров, биринчи Қўқон темирйўли бошлиғи Николай Лукич Кутов ва депо ишчиси Шермат Эрматовлар... Музейдан Ўрта Осиё темир йўли сиёсий бўлимининг газетаси «Транспортний рабочий» ва кейинчалик чиқа бошлаган «Среднеазиатский магистраль» газеталаридан намуналар ўрин олган. Музейни кўздан кечирар эканман улуғ ёзувчимиз Максим Горькийнинг: «Ўтмишни ўрганмай, ҳозирги вақтнинг асосий маъносини ва келажакнинг мақсадини билиш мумкин эмас» деган сўзлари қанчалар ҳақлигини ҳис этдим.

Музейда Чоржўй, Фарғона, Душанбе, Ашхобод, Бухоро темир йўлига бағишланган бир неча бўлимлар мавжуд. Уларда Ўрта Осиёда темир йўли қурилиши тарихидан тортиб, шу бугунгача бўлган давр ўз ифодасини топган.

Музейнинг масъул ходимларидан бири—бош хазинабон Сергей Кириллович Иванов билан суҳбатлашдим.

— Сергей Кириллович, музейнинг ташкил этилиши ҳақида гапириб берсангиз.

— Музей 1987 йил 31 июлда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллиги арафасида темир йўл ветеран ходимлари В. Савельев, А. Троицкий, А. Комиссаров ва бошқаларнинг ташаббуслари билан ташкил этилди.

Музейимиз атиги икки ёшда. Лекин экспонатлар, ҳужжатлар 100 йилдан ортиқроқ вақт ҳақида ҳикоя қилади. Шу бугунгача темирйўлчилар тарихига қизиқиб, музейга ташриф буюрганлар сони 8 мингга етди. Музей ҳақида йигирмадан ортиқ мақолалар эълон қилинди.

— Мана бу ерда хитойликларнинг дастхатлари турибди...

— АҚШ, Афғонистон, Куба, Болгария, Венгрия, Польша, Руминия, Чехословакия республикаларидан келган меҳмонлар бу ерда бўлишган. Бундан 35—40 йиллар муқаддам Хитой Халқ Республикасидан 50 дан ортиқ ёшлар келиб бизда ўқишиб, амалий машғулотлар ўтказишган. Эсдаликка суратли альбом қолдиришган. Ўшандан бир нечтаси 1988 йил 19 сентябрда музейимизда ўтказилган темирйўлчилар ҳамкорлик ташкилотининг комиссияси йиғилишида қатнашдилар. Улар ёшликдаги суратларини кўришиб, ўзбек халқининг нақадар одамийлигига таҳсинлар ўқишди.

— Сергей Кириллович, музей ходимлари учун 1988 йил унутилмас йил бўлиб қолибди-да!

— Ҳа, ўша йили 20 майда Ўрта Осиё темир йўлининг 100 йиллик юбилейи ўтказилди, 1 августда эса Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги қарори билан «Халқ музейи» фахрий унвони берилди.

— Ҳозир музей ходимлари қандай ишларни олиб боришмоқда?

— Биз нафақат музейни экспонатлар билан бойитиш ва ташкил қилиш ишлари, балки уларни кенг оммага тарғибот ишларини ҳам олиб бормоқдамиз. Темир йўл мактаблари, билим юртлари, техникум ва институтларнинг талабалари билан ҳамкорликда иш олиб бормоқдамиз. Улар экспонатлар билан танишадилар, маъруза эшитишади ва ўқув кинофильмларини томоша қиладилар.

Шимолий вокзал яқинида очиқ ҳавода биз яна бир темир йўл техникалари музейини очиш ҳаракатидамиз. Ҳозирнинг ўзида 28 дан ортиқ экспонатлар йиғилди. Бу ерга паровоз, тепловоз, электровоз ва вагонлар келтирилди. Энг эътиборли жойи шундаки, бу музейнинг ҳам ташкилотчилари қалби ёш қарияларимиз бўлишди. Уларнинг мақсади ягона: ёшларга ҳар жабҳада ибрат кўрсатиш, уларни меҳнатсевар қилиб камолга етказиш.

М. МАМАЖОНОВ.

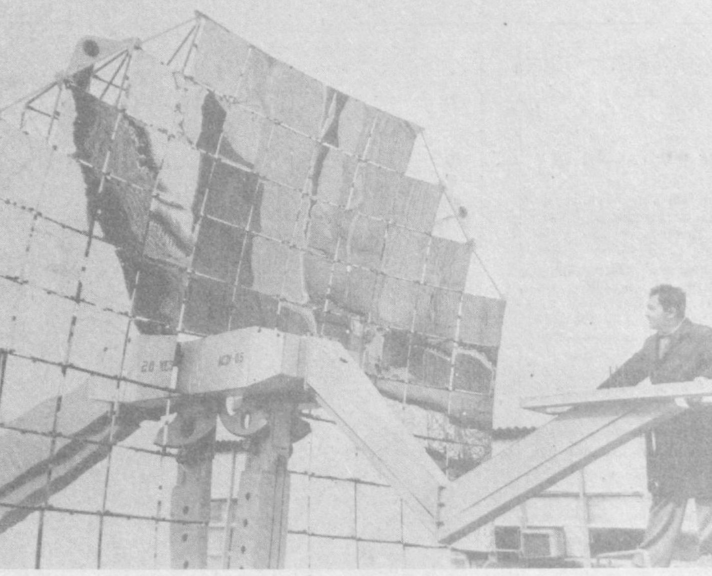

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси қошидаги Қуёш физикаси илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг Гелеотехника қурилмаси бўлимида олимлар янги тадқиқотлар олиб боришмоқда. Айниқса, бу ерда қуёш энергиясини электр энергиясига айлантиришга алоҳида аҳамият берилаяпти. Қуёш энергиясини электр энергиясига айлантирадиган қурилмалар эса шаҳримиз атрофида кўплаб қурилаяпти.

СУРАТДА: бўлим инженери Б. Толипов янги қурилмани созламоқда.

Ҳ. Мирзакаримов сурати.

Жамият ва қонун

ТАМҒА

Яхши бўлиш учун жуда кўп меҳнат қиласиз, саноқсиз тўсиқлардан ўтасиз. Лекин, баъзан баъзи бировларнинг бир оғиз ножўя сўзи, калтаўйлиги туфайли мисқоллаб тиклаган обрўйингизга соя тушади, ҳақлигингизни, поклигингизни исбот қилолмай, афсус-надомат чекасиз...

Шу ўринда шаҳардаги ҳунар-техника билим юртларидан бирида рўй берган воқеани айтиб ўтмоқчимиз.

Клара шаддод, ерга урса кўкка сапчийдиган қиз, бир гапириб, ўн кулади. Унинг бу одатини бошқача тушунган баъзи йигитлар атрофида гирдикапалак бўлиб қолишди. Билим юрти ўқитувчилари эса қиз ҳақида турли хил гаплар, миш-мишлар тарқатишди. Комсомол комитети секретари орамизда бундай «енгилтак» қизларга ўрин йўқ, деган тўхтамга келди. Оқибатда Клара комсомол сафидан ўчирилди, ўқишдан ҳайдалди...

Биз Клара шикояти бўйича билим юртига бордик, ўқитувчилари билан суҳбатлашдик. Ҳаммаси уни ёмонотлиқ қилишга уринарди. Клара ўпкаси тўлиб гапира олмасди.

— Группа раҳбаримизнинг бир гапи жон-жонимдан ўтиб кетди, — деди у йиғидан тўхтаб. — Ўшанда у ҳамшира опамизга «Кларанинг қиз ёки қиз эмаслигини текшириб кўринг», деди. Бундай дейишга нима ҳаққи бор?! Нега мени ҳақоратлайди, номимни булғайди.

Ҳамшира унинг гапларини тасдиқлади. Кўрдингизми, тушунган, олий маълумотли ўқитувчининг оғзидан қиз болалар учун энг даҳшатли ҳақорат бўлиб туюладиган сўзлар чиққан. Клара аччиқ устида ўзини осиши, ўзига ўт қўйиши мумкин эди. Бир неча марта шу хаёлларга борди ҳам. Лекин, унда ирода кучли эди. Ҳақлигини, пок қиз эканлигини исботламоқчи бўлди. Мақсадига эришди: йўл қўйилган хато тўғриланди, қиз комсомолга, ўқишга тикланди, ҳар хил миш-мишлар барҳам топди.

Редакциямизга Тошкент юридик техникумининг студент қизларидан ҳам мактуб келди:

«Ҳурматли редакция, сизларга ёрдам сўраб мурожаат қилмоқдамиз. Гап шундаки, бизларни асоссиз равишда ушлаб, «бузуқ қизлар» деган тамға босишди. Бизларни ноҳақ айблаб, қадр-қимматимизни ерга уришди. Дугоналаримиз, қариндош-уруғларимиз олдида юзимиз шувит бўлди. Илтимос, бизларга ёрдам беринг...».

Ўзи нима бўлган эди?

Ўша куни техникумнинг Лариса ва Алиса исмли студент қизлари (қизларнинг илтимосларига биноан номларини ўзгартирдик) Тошкент аэропорти атрофида яшовчи боболариникига боришган эди. Боболари Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, уни Ғалаба кунига бағишлаб, группаларида ўтказиладиган йиғилишга таклиф қилишмоқчи, шу билан бирга уйини йиғиштириб, ёрдам беришмоқчи эди. Қизларнинг меҳрибонлигидан бобонинг кўнгли кўтарилди, уларни меҳмон қилиб, кузатиб қўйди.

Қизлар бошларига тушажак савдолардан бехабар аэропорт хиёбонидаги ўриндиқлардан бирида ўтириб, дам олишмоқчи бўлишди. Бу таклиф Алисадан чиқди. Чунки, туфлиси оёғини қисиб, оғритаётган эди.

Шу пайт солдат формасини кийган икки йигит улар томон кела бошлади. Афтидан Афғонистондан қайтишаётган бўлишса керак. Улар билан танишиб, ҳақиқий жанг тафсилотларини билиб олишса зўр бўларди-да. Собиқ жангчилар бу ҳақда бажонидил гапириб беришди. Сўнг, қизлардан аэропорт кассасини кўрсатиб қўйишларини сўрашди. Ҳар ҳолда қизлар тошкентлик, бу ернинг паст-баландини яхши билишади. Афсуски, йигитлар билет олишаолмади. Лариса билан Алиса аэропорт ходимларига илтимос қилишди. Бироқ, ҳеч ким ўзини койитиб, «афғон» йигитларига ёрдам қўлини чўзгиси келмасди.

Бор гап шу. Хўш, ундан кейин нима бўлди?

Қизлар холис хизматни эплолмай, орқаларига қайтишаётганда уларга милиция ходими яқинлашди. Ҳужжатларини сўради. Аксига олиб, ана шу ҳужжат йўқ эди.

— Мен билан юринглар, — қатъий оҳангда деди милиционер.

Алиса ва Лариса одамлардан уялишди. Ўтган-кетганлар уларга қараб ўтарди. Кимларнингдир кўзида истеҳзо, кимларнингдир нигоҳида беҳаёлик...

Хуллас, қизларни аэропорт милициясининг навбатчи қисмига олиб келишди. Лариса таржимаи ҳолини, уй адреси, ота-оналарини айтиб берди. Алиса эса ўжарлик қилиб туриб олди. Чунки, у ҳали паспорт олмаганди.

«Улар Алисага нисбатан ниҳоятда қўпол муомалада бўлишди, — деб ёзади Лариса. — Милиция ходимлари бизларга беҳаёларча тикилар, бирорта сўзларимга ишонишмасди. Нима учун? Ахир, биз аэропортда бирор ножўя ҳаракат қилганимиз йўқ-ку?!».

Дарвоқе, нима учун қизларни ушлашди? Милиция ходимларида етарли асос, далил бор эдими? Афсуски, йўқ эди. Лекин, шу топда уларга гап уқтириб бўлмасди. Алламаҳалда аэропортда юришибдими — тамом, тўғри йўлдан тойишгани шу. Худо кўрсатмасин, яна СПИД тарқатиб юришмасин.

Алқисса, милиция майори В. В. Кимнинг кўрсатмаси билан қизларни ташқи таносил касалликлари диспансерига жўнатишди. Йўлда милиция сержантига хўп ялинишди, бизларни уйимизга жўнатинг, дейишди. Аммо, у совуққонлик билан битта гапни қайтарарди: «Диспансерда 7—8 кун бўласизлар. Ундан олдин кетиш йўқ». Қутилишдан умидини узган Лариса шофёрга бир энлик хат ёзиб, ота-онасига бериб қўйишни сўради.

Қизлар диспансерда кўрганларини даҳшатли тушдек ҳали-ҳали эслайдилар. Уларни бир палатага олиб киришди. 4 та икки кишилик каравот. Бир чеккада ифлос челак. Унинг атрофида важоҳатлари ғалати қандайдир аёллар, қизлар сигарета чекишарди. Эрталаб бундан ҳам ваҳималироқ воқеаларни кўришди: ҳовлида гиёҳвандлар, дайдилар, енгилтак аёллар кезиб юришарди. Арзимаган нарсага ур-сур, қий-чув кўтариларди. Қош-кўзларини чаплаштириб бўяб олган бир аёл қизларнинг олдидан қийшанглаб ўтиб кетди. Кимдир телбалардек хохолаб кулди, яна кимдир бехосдан тушган муштдан тўнтарилиб йиқилди.

Қизлар бир-бирининг пинжига кириб, бир чеккада туришарди. Алиса тинимсиз ҳиқиллайди, Лариса эртага бўладиган гап-сўзларни ўйлаб, даҳшатга тушади.

Ларисанинг отаси Тошкент транспорт прокуратурасига мурожаат қилгандан сўнггина, қизлар даҳшат-қийноқлардан қутилишди. Энди уларнинг олдида бир муаммо турарди: ҳамкурслари, дугоналари кўзига қандай қарайдилар?! Дастлаб ўқишни ташлаб кетишмоқчи бўлишди. Лекин, орқага қайтмасликка, ноҳақ айблаб, таҳқирлаган ҳуқуқ-тартибот органлари ходимларига қарши курашишга аҳд қилишди.

Бу кураш осон бўлмади. Милиция майори Валерий Валентинович Кимни айблашга, жиноий жавобгарликка тортишга негадир иккиланишарди. Ленин район халқ судида В. Кимни астойдил ҳимоя қилишди. Суд мажлиси раиси ва адвокат қизларнинг сўзларини бўлиб қўйишар, дағдаға қилишарди.

Шундай қилиб, В. Кимнинг иши Сергели ва Ленин район халқ судлари ўртасида футбол тўпидек бориб-келиб юрди. Ниҳоят Ленин район халқ судьяси Х. С. Жузбанов ишни Тошкент шаҳар судига ошириб юборди. Буни қарангки, Тошкент шаҳар суди ҳам В. Кимни ёқлаб чиқди. У эса ҳатто қизлардан кечирим сўрашни ўзига раво кўрмади. Қизлар ҳақиқат қарор топишини, уларни асоссиз равишда енгилтак аёллар ва гиёҳвандлар орасида сақлаган В. Кимнинг қонуний жазоланишини истайдилар. Лекин, кимлардир буни исташмаяпти. Улар милиция майорининг обрўсини ўйлайдилару, ёмонотлиқ бўлиб қолган қизларнинг тақдирига қизиқмайдилар. Нега? Ёки ҳали ҳам турғунлик йиллари асоратидан қутилганимиз йўқми? Инсонлар тақдири ҳали ҳам бизни ташвишга солмаяптими?

Бу саволларга қизлар ҳам, Тошкент юридик техникуми коллективи ҳам аниқ жавоб олишни истайдилар.

Биз эса бу саволларни Тошкент шаҳар суди раҳбарларига ҳавола этамиз. Яхшиси, улар жавоб беришсин.

Эсон ҚОСИМОВ,
Тўхтамурод ТОШЕВ.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

Реклама ва эълонлар

Тошкент шаҳар Халқ таълими бошқармаси

С. И. СТРЕЛКОВ НОМИДАГИ 2-ПОЛИГРАФЧИЛАР ЎРТА-ҲУНАР ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

янги ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти ўрта маълумотли фотонабор электрон қурилмаларда ишловчи оператор, корректор-ҳарф терувчи, офсет босма печатниклари, линотипчи, ҳарф терувчи, печатник ва муқовачиларни тайёрлайди.

БИЛИМ ЮРТИГА 15—18 ЁШДАГИ 8—10 СИНФНИ ТАМОМЛАГАН ЎҒИЛ ВА ҚИЗ БОЛАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юрти битирувчиларига тўлиқ ўрта маълумот ва ҳунар олганликлари ҳақида диплом берилади.

Ўқувчилар бепул кийим-бош ва 3 маҳал иссиқ овқат билан таъминланадилар.

10-синфни битирганлар учун ўқиш муддати — 1 йил бўлиб, 30 сўм миқдорида стипендия билан таъминланадилар. 9-синфни тамомлаганлар II-курсга қабул қилинадилар.

Билим юртини имтиёзли диплом билан тамомлаганлар Москва ва Львов полиграфия институтларига, Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг полиграфия бўлимига ўқишга юбориладилар.

Ўқиш муддати узлуксиз меҳнат стажига киради.

МАШҒУЛОТ ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Зарурий ҳолларда ўқувчилар ётоқхона билан таъминланади.

ЎҚИШ 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: билим юрти директори номига ариза, таржимаи ҳоли, туғилганлик тўғрисида гувоҳнома ёки паспорт (асли), маълумоти ҳақида гувоҳнома (асли), 6 дона фотосурат (3x4 см).

Адрес: Тошкент шаҳри, Чилонзор райони, Нурхон кўчаси, 21-уй (метронинг «СССР 50 йиллиги», станцияси, 13-троллейбус, 33-автобуснинг «Бўрижар» бекати).

Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги
Тошкент шаҳар Халқ таълими бош бошқармасининг

12-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1989-1990 ўқув йили учун

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ҚУРУВЧИ-ДУРАДГОР, БЎЁҚЧИ-СУВОҚЧИ, ЭЛЕКТР-ПАЙВАНДЧИ, СУВОҚЧИ-ГАНЧ ЎЙМАКОРИ, ҒИШТ ТЕРУВЧИ.

ЎҚИШГА ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИНИНГ ПОЙТАХТГА ЯҚИН РАЙОНЛАРИДА ЯШОВЧИ 8—10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТГА ЭГА БЎЛГАН ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

8-синф ҳажмида маълумотга эга бўлганлар 3 йил ўқийдилар ва бепул овқат, кийим-бош билан таъминланадилар. 10 йиллик маълумотга эга бўлганлар учун ўқиш муддати 6 ой ва 1 йил.

Ўқишни битирганлар ўрта маълумот ва касб эгаллаганликлари ҳақида диплом оладилар.

Ишлаб чиқариш практикасини ўташ даврида иш ҳақининг 50 проценти ўқувчиларга берилади.

ЎҚИШ ДАВРИ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

Билим юртини тугатганлар техникум ва олий ўқув юртларига киришда имтиёзлардан фойдаланадилар. Совет Армияси сафларида ҳарбий хизматни ўтаб қайтганлар ва ўрта мактабни тугатганлар учун билим юртида қисқа муддатли 6 ойлик электр-пайвандчи ва ғишт-терувчи мутахассисликлари бўйича курслар очилган. Уларга 96 сўмдан стипендия тўланади.

ЎҚИШ РУС ВА ЎЗБЕК ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Билим юртида турли тўгараклар, спорт секциялари, вокал-чолғу ансамбли ишлаб турибди.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилади: директор номига ариза, туғилганлиги ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти тўғрисидаги гувоҳнома, яшаш жойидан справка, медицина справкаси, 6 дона фотосурат (3x4 см. ҳажмида), таржимаи ҳол, характеристика.

ҲУЖЖАТЛАР ҲАР КУНИ 9.00 ДАН 17.00 ГАЧА (якшанбадан ташқари) ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри, А. Икромов райони, 26-квартал, 1-уй (3, 54, 187-автобусларнинг «12-квартал»; 4, 9, 17- трамвайларнинг «30-поликлиника» бекати). Телефон — 76-27-56, 76-36-58.

В. И. Ленин номидаги Тошкент электрон-техника заводи базасидаги

39-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1989-1990 ўқув йили учун

қуйидаги ихтисосликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ҚИЗЛАР УЧУН: ярим ўтказгичли приборлар ва интеграл микросхемаларни йиғувчилар, электрон саноат приборларини синовчилар, электрон саноат техника контроли бўлими контролёрлари;

ЙИГИТЛАР УЧУН: технологик ускуналарни созловчилар, радиоэлектрон аппаратураларнинг монтажчилари, кенг профилдаги станокчи.

ЎҚИШГА 8 ВА 10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИНИНГ КАЛИНИН, ОРЖОНИКИДЗЕ ВА ЯНГИЙЎЛ РАЙОНЛАРИДА ЯШОВЧИ ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўрта маълумотлилар учун ўқиш муддати — 10 ой.

ЯРИМ ЎТКАЗГИЧЛИ ПРИБОРЛАР ВА ИНТЕГРАЛ МИКРОСХЕМАЛАРНИ ЙИҒУВЧИ ЭЛЕКТРОН САНОАТ ТЕХНИКА КОНТРОЛИ БЎЛИМИ КОНТРОЛЕРИ, ЭЛЕКТРОН САНОАТ ПРИБОРЛАРИНИ СИНОВЧИ ИХТИСОСЛИГИ БЎЙИЧА ЎРТА МАЪЛУМОТЛИ ҚИЗЛАР УЧУН ЎҚИШ ГРУППАЛАР КОМПЛЕКТЛАШГАНДАН СЎНГ БОШЛАНАДИ.

Бу группалардаги ўқувчи қизлар ҳар ойда 77 сўм ҳажмида стипендия билан таъминланадилар. Ўқишни битирганларга эгаллаган касби бўйича малака берилганлиги тўғрисидаги диплом берилади.

8-синф ҳажмида маълумотлилар учун ўқиш муддати — 3 йил.

Ўқишни битирганларга ўрта маълумот олганлиги ва эгаллаган касби бўйича малака берилганлиги тўғрисидаги диплом берилади.

Ўқувчилар ўқиш даврида ҳар куни 3 маҳал бепул овқат билан, ишлаб чиқариш практикаси даврида эса ишлаб топган меҳнат ҳақининг 50 проценти билан таъминланадилар.

Ўқиш муддати узлуксиз меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

БИЛИМ ЮРТИНИ АЪЛО БАҲОЛАР БИЛАН БИТИРГАНЛАР ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИГА ИМТИЁЗЛИ РАВИШДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

Билим юрти ўқувчиларни информация ва ҳисоблаш техникаси фани бўйича ўқитиш «ҚУВТ-86» ҳисоблаш машинасига, спорт базасига эга. Вокал-чолғу ансамбли, самбо секцияси, радио ва техника ижодкорлиги тўгараклари ишлайди.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш лозим: маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ёки паспорт, 086/У формадаги медицина справкаси, турар жойидан справка, 8 дона фотосурат (4 та 3x4 см. 4 та 4x5 см. ҳажмида), ота онасининг иш жойидан справка.

Билим юртини битирганлар база корхонасига ишга юбориладилар.

Мурожаат учун адрес: 700005, Тошкент шаҳри, Ленин райони, «Весна» кўчаси, 17-уй (5, 12, 26, 69 «э», 183-автобусларнинг «Узбум», 1, 5, 26-трамвайларнинг «Фоменко кўчаси» бекатлари). Телефон — 91-14-51.

Тошкент давлат циркида

20 ИЮЛГАЧА

ЛАРИСА СЕРБИНОВИЧНИНГ

«ҒАРОЙИБ ТОМОША»

ГАСТРОЛЛАРИ

Экспериментлардан бири «АФСУНСИЗ АФСУНГАРЛИК», «ҒАРОЙИБОТСИЗ ҒАРОЙИБОТЛАР»дир.

Л. СЕРБИНОВИЧ — МАМЛАКАТИМИЗДА ТАЖРИБАЛАР ОЛИБ БОРАЁТГАН КАМ СОНЛИ ИЖРОЧИЛАРДАН ҲИСОБЛАНАДИ.

У ФАВҚУЛОДДА АЖОЙИБ ҚОБИЛИЯТ ЭГАСИ БЎЛИБ, ЭНГ МУРАККАБ ФИКРИЙ БУЙРУҚЛАРНИ ҲАМ АНИҚ ВА БЕХАТО АМАЛГА ОШИРИШ ҚУДРАТИГА ЭГА:

— чекиш, спиртли ичимликлар истеъмол қилиш сингари зарарли одатларни тарк этиш;
— дудуқланиш, ваҳима касалидан даволаш;
— яхши ухлаш;
— руҳий изтиробдан қутулиш;
— тажрибалар ўтказиш ва уларнинг киши кайфиятига таъсири.

ҲАММА ТАЖРИБАЛАР ТОМОШАБИНЛАРНИНГ БЕВОСИТА ИШТИРОКИДА АМАЛГА ОШИРИЛАДИ.

ТОМОШАЛАР: иш кунлари — соат 19.00 да; шанба ва якшанба кунлари — соат 16, 19.00 да БОШЛАНАДИ.

Касса соат 10 дан 20.00 гача очиқ.

КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ ТУШИШ УЧУН БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Маълумотларни қуйидаги телефонлар орқали олиш мумкин: 44-28-04, 44-35-91, 44-35-84.

МУТАХАССИСЛАР ВА КИТОБСЕВАРЛАР ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ КИТОБ МАГАЗИНЛАРИГА

«Просвещение», «Химия», Москва авиация институти нашриётларининг
1990 йилда чиқарадиган

АДАБИЁТЛАРИНИНГ ТЕМАТИК ПЛАНЛАРИ КЕЛИБ ТУШДИ

Нашриётларнинг тематик планлари икки қисмдан иборат:

Биринчи қисмга китоб савдоси ташкилотлари буюртмаларининг бажарилишига кафолат берувчи нашрлар киритилган.

Иккинчи қисмдан план тиражлари доирасида чиқариладиган нашрлар ўрин олган.

Справкалар учун телефон — 33-05-58.

«Ташкнига» шаҳар китоб савдоси идораси.

ҚОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАР РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Агар Сиз корхонангизнинг даромадини оширмоқчи бўлсангиз ёки ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш, ички хўжалик ҳисоби, чек системаси, ижара пудратига ўтишда қийинчиликларга дуч келаётган бўлсангиз

«Менеджерлар мактаби» ўқув илмий-техника маркази

СИЗГА ЁРДАМ КЎРСАТАДИ

Қуйида эътиборингизга иккита тўпламдан иборат ҳужжатлар комплекти кўринишидаги методик тавсияномалар ҳавола этилади.

1-тўплам — Министрлар Совети, марказий иқтисодий идоралар (Давлат план комитети, Давлат статистика комитети ва ҳоказолар)нинг хўжалик юритиш ва бошқаришнинг ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш, ички хўжалик ҳисоби, ижара пудрати каби янги формаларига ўтиш билан боғлиқ бўлган қарорларининг тўлиқ термасидан иборат.

2-тўплам — Тавсияномалар, ҳисоб-китобларга оид мисоллар, шунингдек, ички хўжалик ҳисоби, рағбатлантириш системаси, ижара пудрати, чек системаси, меҳнатга ҳақ тўлашнинг ягона фонди, ходимлар фаолиятини уларнинг меҳнатда иштирок этиш коэффициентига қараб баҳолаш тўғрисидаги Қоидаларни ўз ичига олади.

Тўла комплектнинг баҳоси — 230 сўм.

Малакали консультация олиш билан биргаликда комплектнинг баҳоси — 420 сўм.

Хизмат ҳақи буюртмачи учун қулай бўлган ҳар қандай усул билан: устама ҳақ тўлаш, кафолат хати орқали, счёт бўйича ёки бошқа йўл билан тўланиши мумкин.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 78-01-34, 33-40-01.

«МЕНЕДЖЕРЛАР МАКТАБИ» ЎҚУВ ИЛМИЙ-ТЕХНИКА МАРКАЗИ

«Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙЎЛЛАШ МАРКАЗИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

«Таштройтранс» Тошкент транспорт ишлаб чиқариш бирлашмасининг

5-АВТОТРАНСПОРТ КОРХОНАСИГА

«МАЗ-504», «КАЗ-608», «ЗИЛ-130» маркаларидаги юк автомобилларда ишлаш учун **«СЕ, ВСЕ, ВСДЕ» категориядаги шофёрлар.**

Меҳнатга ишбай-мукофот тарзида ҳақ тўланади. Корхона болалар боғчаси, пионер лагери, Сирдарё соҳилида «Автомобилист» дам олиш зонаси — пансионатга эга. Бир йил мобайнида ёлғиз ва оилали кишиларга ётоқхонадан жой берилади, навбатга туриш тартиби билан эса квартира берилади.

Мурожаат учун адрес: Аҳолини ишга жойлаштириш маркази — Тошкент шаҳри, Космонавтлар проспекти, 6-уй ёки аҳолини ишга жойлаштириш Ҳамза район бўлими — М. Ҳасанова кўчаси, 10-уй.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙЎЛЛАШ МАРКАЗИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ ҚОШИДА ТАШКИЛ ЭТИЛГАН КООПЕРАТИВ МЕХАНИКА ЦЕХИГА:

созловчи-токарлар, револьверчилар, карусельчилар, чархловчилар, токарлар, силлиқловчилар, ускуналар ремонти бўйича слесарлар, фрезерчилар, пармаловчилар, пайвандловчилар, электриклар, йўнувчилар, ТВЧ термистлари, рақамли программа билан бошқариладиган станокларнинг операторлари, кранчилар, тортиб маҳкамловчилар, тиш ясовчи фрезерчилар.

Кооператив ходимлари завод ходимларининг барча имтиёзларидан фойдаланадилар.

Справкалар юзасидан қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Космонавтлар проспекти, 6-уй ёки аҳолини ишга жойлаштириш Куйбишев район бўлими — К. Маркс кўчаси, 59-уй.

Кино

19 ИЮЛДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «РОК УСУЛИДАГИ ФОЖИА» (21.00); «ЎЙНА, ЎЙНА» (18.30).

ВЛКСМ 30 йиллиги номли — «ТУБАНЛИКДА. МУҲАББАТНИНГ БАҲОСИ ҚАНЧА?» (жуфт соатларда).

Восток — «ЎЙНА, ЎЙНА» (18.30, 21.00).

Москва — «БАЛАНД БЎЙЛИ МАЛЛАСОЧ КИШИ» (тоқ соатларда ва 20.40 да).

К. Ерматов номли — «ҚАСОСКОР» (18.30, 21.00).

Ватан — «ФРАНЦУЗ ЛЕЙТЕНАНТИНИНГ АЁЛИ» (18.30, 20.45).

20 ИЮЛДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «РОК УСУЛИДАГИ ФОЖИА» (13.30, 21.00); «ЎЙНА, ЎЙНА» (11, 16, 18.30).

ВЛКСМ 30 йиллиги — «ҚУШИҚЧИНИНГ ЭРИ КИМ?» (жуфт соатларда);

Восток — «ЎЙНА, ЎЙНА» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Москва — «ҲАММА НАРСА ЎЗГАРАДИ» (12 16, 18, 20.00).

К. Ерматов номли — «ҚАСОСКОР» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Ватан — «ҚАСОСКОР» (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45).

Автомат-жавоб берувчи телефонлар:

Дружба — 67-96-87
Ўзбекистон ССР 25 йиллиги — 53-65-87
С. Раҳимов номли—48-46-71
Ҳамза номли — 91-10-51
Тинчлик — 58-34-88
Искра — 39-14-59.

Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлигининг

«ОКТЯБРЬ 50 ЙИЛЛИГИ» НОМЛИ ТИКУВЧИЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ

«Нисса-522», «ПАЗ-672», «ЕРАЗ-762», «ГАЗ-66» (2 дона, ишга соз ҳолда) «ГАЗ-52» автомашиналарини

СОТАДИ

Справкалар учун телефонлар — 58-39-12, 58-39-48.

Ташкилотлар ва корхоналарнинг раҳбарлари диққатига!

«УЗСНАБСИСТЕМА» ИЛМИЙ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ

ЕС-1022 ва ЕС-1035 ЭҲМ машина вақтини буюртмачи учун куннинг энг қулай пайтида имтиёзли равишда (шартлашилган баҳода, ҳақ тўлаган ҳолда)

ИЖАРАГА БЕРАДИ

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 1-уй. Телефонлар — 41-22-21, 41-34-82.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙЎЛЛАШ МАРКАЗИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

«Таштроймеханизация» трестининг

2-МЕХАНИЗАЦИЯ БОШҚАРМАСИГА:

минорали кран машинистлари, автомобиль крани машинисти, ҳайдовчи, минорали кранлар ремонти бўйича слесарлар, газ-электр пайвандчи.

Маълумотлар юзасидан қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Космонавтлар проспекти, 6-уй ёки аҳолини ишга жойлаштириш Киров район бўлими — Энгельс кўчаси, 48-уй.

Механика ва иншоотлар сейсмик мустаҳкамлиги институти коллективи биринчи категория инженери М. Ҳ. Абдухапаровга опаси

Қутбинисо АБДУХАПАРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Шаҳар стоматология поликлиникаси коллективи врач И. Ш. Аймуҳамедовга отаси

Шомансур АЙМУҲАМЕДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Телефонлар: қабулхона—32-53-76; бўлимлар: партия турмуши ва совет қурилиши—32-57-84; экономика ва шаҳар хўжалиги —32-54-19; ижтимоий масала — 32-53-10; хатлар ва оммавий ишлар — 33-29-70; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66, 32-54-15; «Ташкентская неделя» рекламалар идораси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Якшанбадан ташқари, ҳар куни чиқади.

Р—09816 Б.2148. Индекс 64698. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10